

**Poročilo o razvoju cen in
učinkovitosti veleprodajnega in
maloprodajnega trga z električno
energijo in zemeljskim plinom
1. polletje 2019**

Februar, 2020

1	OMEJITVE POROČILA	5
2	Električna energija	6
2.1	Veleprodajni trg	6
2.1.1	Cene električne energije v regiji	6
	Trgovanje na borzi za dan vnaprej.....	9
	Trgovanje na borzi znotraj dneva	10
	Trgovanje na izravnalnem trgu.....	10
2.1.2	Dodeljevanje medobmočnih prenosnih zmogljivosti.....	11
2.2	Maloprodajni trg.....	14
2.2.1	Cene	15
	Maloprodajni indeks cen.....	15
	Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja	16
	Končne cene električne energije za gospodinjske odjemalce	17
	Končna cena električne energije za poslovne odjemalce	18
2.2.2	Učinkovitost trga	19
	Dobava električne energije vsem končnim odjemalcem	19
	Dobava električne energije vsem poslovnim odjemalcem.....	20
	Dobava električne energije gospodinjskim odjemalcem	21
	HHI v obdobju 2017 – 1. polletje 2019.....	23
2.2.3	Menjava dobavitelja	24
3	Zemeljski plin.....	27
3.1	Veleprodajni trg	27
3.2	Maloprodajni trg.....	29
3.2.1	Cene zemeljskega plina na maloprodajnem trgu	30
	Maloprodajni indeks cen.....	30
	Primerjalna analiza cen za značilne vrste odjema v Sloveniji	31
	Struktura končne cene oskrbe z zemeljskim plinom	32
	Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja oziroma produkta storitve dobave zemeljskega plina.....	33
3.2.2	Učinkovitost trga	35
3.2.3	Menjave dobavitelja	38

Glavne ugotovitve

Trg z električno energijo

- V 1. polletju 2019 je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji znašala 47,51 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2018 znižala za 7,1 %.
- V 1. polletju 2019 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 52,01 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2018 znižala za 8,6 %.
- Celoten obseg trgovanja v 1. polletju 2019 na slovenskem trgu za dan vnaprej je znašal 4.004.663 MWh, kar je 4,3 % več kot v istem obdobju leta 2018.
- V 1. polletju 2019 se je znotraj dneva trgovalo v skupni količini 251 GWh. Skupni obseg trgovanja znotraj dneva se je v primerjavi z enakim obdobjem leta 2019 povečal za 49 %.
- V 1. polletju 2019 je bilo na izravnalnem trgu sklenjenih 2.743 poslov v skupni količini 74.980 MWh, kar je 8 % manjša količina sklenjenih poslov v primerjavi z enakim obdobjem leta 2018.
- Razmere na veleprodajnih trgih Slovenije in sosednjih držav se tudi v prvem polletju 2019 v veliki meri skladajo z doseženimi cenami medobmočnih prenosnih zmogljivosti.
- V zadnjih dveh mesecih 1. polletja 2019 opazimo povečano konvergenco slovenskega trga z italijanskim trgom za dan vnaprej.
- Na maloprodajnem trgu je bilo dejavnih 21 dobaviteljev električne energije. Na trg ni vstopil noben nov dobavitelj.
- Končna cena dobavljene električne energije za gospodinjske odjemalce je v 1. polletju 2019 znašala 164,61 EUR/MWh in se je v primerjavi z letom 2018 zvišala za 0,3 %.
- Končna cena dobavljene električne energije za poslovni odjem brez upoštevanja davka na dodano vrednost je v 1. polletju 2019 znašala 92,3 EUR/MWh in se je v primerjavi s koncem leta 2018 (86,6 EUR/MWh) zvišala za 6,6 %.
- Na maloprodajnem trgu za gospodinjske odjemalce je srednja stopnja tržne koncentracije, saj je vrednost HHI 1.628.

Trg z zemeljskim plinom

- V 1. polletju 2019 je uvoz zemeljskega plina iz Avstrije predstavljal 85 % celotnega uvoza zemeljskega plina v Slovenijo.
- V 1. polletju 2019 je bilo 75 % zemeljskega plina kupljenega na podlagi kratkoročnih pogodb, ki jih tržni udeleženci sklenejo na plinskih vozliščih in borzah.
- Na maloprodajnem trgu je bilo dejavnih 23 dobaviteljev zemeljskega plina. Na trg ni vstopil noben nov dobavitelj.
- Končne cene zemeljskega plina za gospodinjske odjemalce v posameznih odjemnih skupinah so se v 1. polletju 2019 v primerjavi z letom 2018 zvišale. V odjemni skupini D2 z najbolj pogosto porabo (poraba med 5556 in 55.555 kWh) se je cena zvišala za 2,2 %.
- Končne cene zemeljskega plina za poslovne odjemalce v posameznih odjemnih skupinah so se v 1. polletju 2019 znižale v primerjavi z letom 2018. Izjema je porabniška skupina I3
- Na maloprodajnem trgu za gospodinjske odjemalce je visoka stopnja tržne koncentracije, saj je vrednost HHI 1.807. Zadevni trg je v 1. polletju 2019 presegel mejo visoke tržne koncentracije
- V 1. polletju 2019 je dobavitelja zemeljskega plina zamenjalo 2.269 odjemalcev, priključenih na distribucijsko omrežje, kar je 18 % manj kot v istem obdobju leta 2018.

1 OMEJITVE POROČILA

Poročilo zajema le določene kazalnike veleprodajnega in maloprodajnega trga z električno energijo in zemeljskim plinom, ki so izbrani glede na razpoložljivost podatkov ter sporočilnost.

To poročilo smiselno dopolnjujejo še druga področna poročila agencije.

2 ELEKTRIČNA ENERGIJA

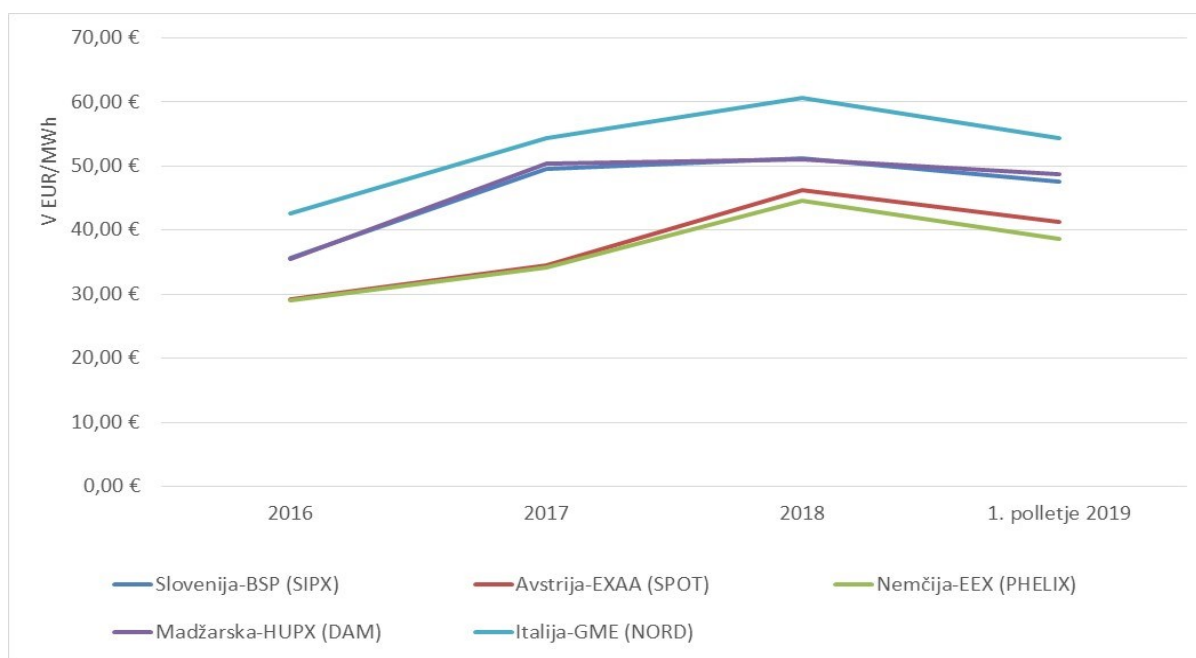
2.1 Veleprodajni trg

Agencija redno spremlja raven veleprodajnih cen v Sloveniji ter na povezanih in referenčnih trgih, ki neposredno ali posredno vplivajo na cene v Sloveniji. Informacije o cenah je mogoče pridobiti s spletnih strani borze BSP SouthPool ter pri komercialnih ponudnikih analitičnih storitev in informacij na trgu.

Slovenski trg z električno energijo leži na stičišču treh velikih evropskih trgov, nemško-avstrijskega, italijanskega in trga jugovzhodne Evrope. Od 1. oktobra 2018 sta trga Nemčije in Avstrije ločena, vendar sta ostala cenovno močno korelirana. Slovenski trg je v letu 2019 vključen v medregijsko spajanje trgov za dan vnaprej na mejah z Avstrijo, Italijo in Hrvaško. Na področju trgovanja znotraj dneva imamo vzpostavljeno le bilateralno spajanje z Italijo, ki poteka prek dopolnilnih eksplicitnih dražb. Zaradi postopnega uvajanja evropskih uredb za določitev smernic za vzpostavitev omrežnih pravil se pričakuje uvedba spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva na vseh evropskih mejah, prav tako se bo postopoma spajal trg s sistemskimi storitvami in izravnalno energijo. V okviru spajanja trgov znotraj dneva (angl. SIDC) se je slovenski borzni trg z električno energijo 19. novembra 2019 vključil v enotni evropski trg znotraj dneva.

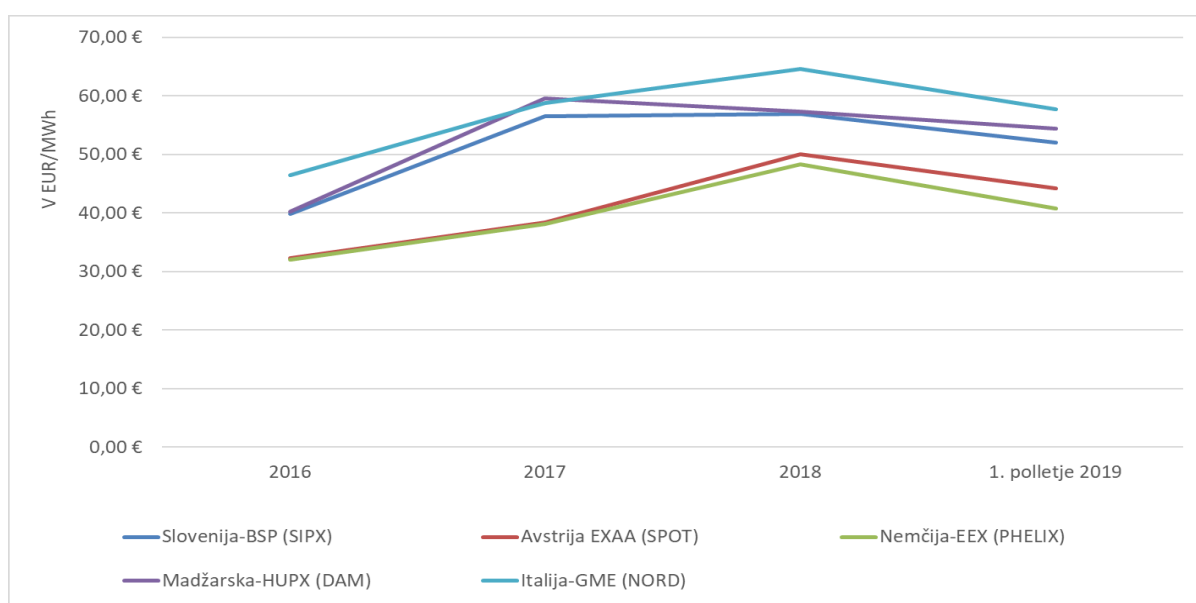
2.1.1 Cene električne energije v regiji

Leta 2018 se je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji, tako kot v letu prej, ponovno povečala in je znašala 51,16 EUR/MWh. V 1. polletju 2019 je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji znašala 47,51 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2018 znižala za 7,1 % kljub visoki povprečni ceni v januarju, ki je znašala 68,76 EUR/MWh. Na sliki 1 vidimo, da so se cene električne energije nekoliko izraziteje znižale na borzah v Nemčiji, Avstriji in Italiji, nekoliko manj pa na madžarski borzi. Prav tako lahko vidimo, da so povprečne letne cene na italijanskem trgu še zmeraj dosegale najvišje vrednosti med opazovanimi trgi. Najnižje cene so bile dosežene na nemški in avstrijski borzi, vendar se od ločitve trgov naprej opazi povečevanje razlike med cenama na omenjenih borzah. Ta razlika je v prvem polletju 2019 v povprečju znašala 2,71 EUR/MWh. Še zmeraj je zaznavna visoka korelacija cen na slovenski in madžarski borzi, a tudi med tema borzama zaznamo nekoliko večje razlike kot v prejšnjih letih. V letošnjem 1. polletju na madžarski borzi beležimo v povprečju 1,27 EUR/MWh višje cene kot na borzi v Sloveniji.

Slika 1: Gibanje povprečne cene pasovne energije na trgu za dan vnaprej v Sloveniji in na sosednjih borzah v obdobju 2016 – 30. 6. 2019

Vir: Montel

Slika 2: Gibanje povprečne cene vršne energije na trgu za dan vnaprej v Sloveniji in na sosednjih borzah v obdobju 2016 – 30.6.2019

Vir: Montel

Tudi pri cenah vršne energije na trgu za dan vnaprej vidimo, da so se cene na opazovanih trgih v 1. polletju 2019 v primerjavi z letom 2018 znižale. Leta 2017 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 56,49 EUR/MWh, v letu 2018 pa se je zvišala na 56,88 EUR/MWh. V prvem polletju 2019 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 52,01 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2018 znižala za 8,6 %. Kot lahko vidimo na sliki 2, so se cene vršne energije znižale na vseh opazovanih trgih, podobno kot cene pasovne energije. Največje znižanje beležimo na nemški borzi EEX, kjer so se cene vršne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi z letom 2018 znižale za 15,6 %. Cene na italijanski borzi dosegajo najvišje vrednosti med

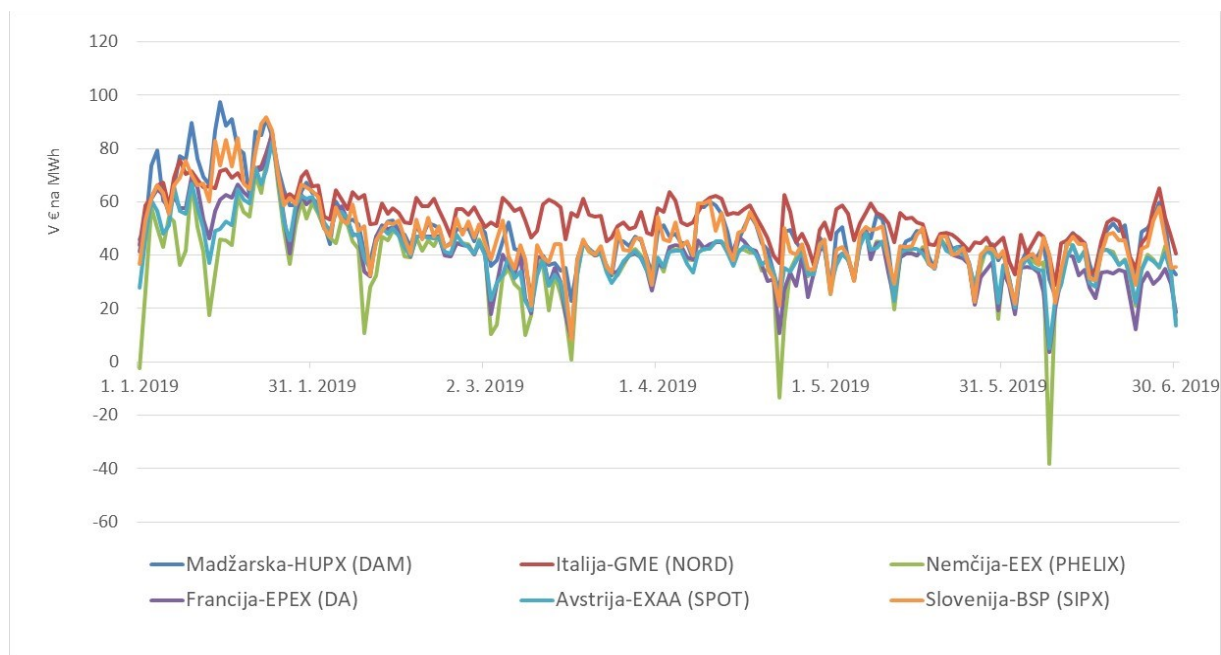
opazovanimi trgi. Najnižje cene so ponovno na avstrijski in nemški borzi, vendar se cenovna razlika med njima povečuje.

Glavni splošni razlogi za padec cen na vseh omenjenih borzah so znižanje cen osnovnih energentov, zadovoljiva hidrologija in relativno topel konec zime. Pričakovanja gospodarskega ohlajanja in negotovosti glede izstopa Združenega kraljestva iz EU so vplivala tako na splošno stanje na strani povpraševanja po energiji kot na večje nihanje cen emisijskih kuponov.

Največje padce povprečne cene pasovne in vršne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi s povprečnimi cenami 2018 so v 1. polletju 2019 zabeležili na nemški in avstrijski borzi, nekaj manjše tudi na italijanski borzi GME (trgovalno območje NORD). Razlogi za padec povprečnih cen električne energije v Nemčiji so predvsem stanje gospodarstva in padanje cen premoga v Evropi. V Avstriji in Nemčiji je na znižanje cen vplivala tudi povečana proizvodnja vetrnih elektrarn ter rekordna proizvodnja sončnih elektrarn v juniju. Na splošen upad cen v Italiji pa je ugodno vplival spomladanski padec cen zemeljskega plina.

Na slikah 3 in 4 vidimo natančnejše gibanje cen v 1. polletju 2019 na opazovanih trgih. Najvišje cene in največja nihanja na borznih trgih so bila v januarju in februarju. V tem času so zaradi nižje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov in povišanih potreb po energiji zaradi nizkih temperatur cene na borzah običajno višje. V februarju je bilo tudi nekaj nenačrtovanih izpadov jedrskih virov na Madžarskem in na Slovaškem. Rekordno ceno med vsemi opazovanimi trgi so 15. januarja zabeležili na madžarski borzi HUPX. Na borzi v Sloveniji je bila najvišja cena dosežena 23. januarja in je bila obenem najvišja med vsemi opazovanimi borzami.

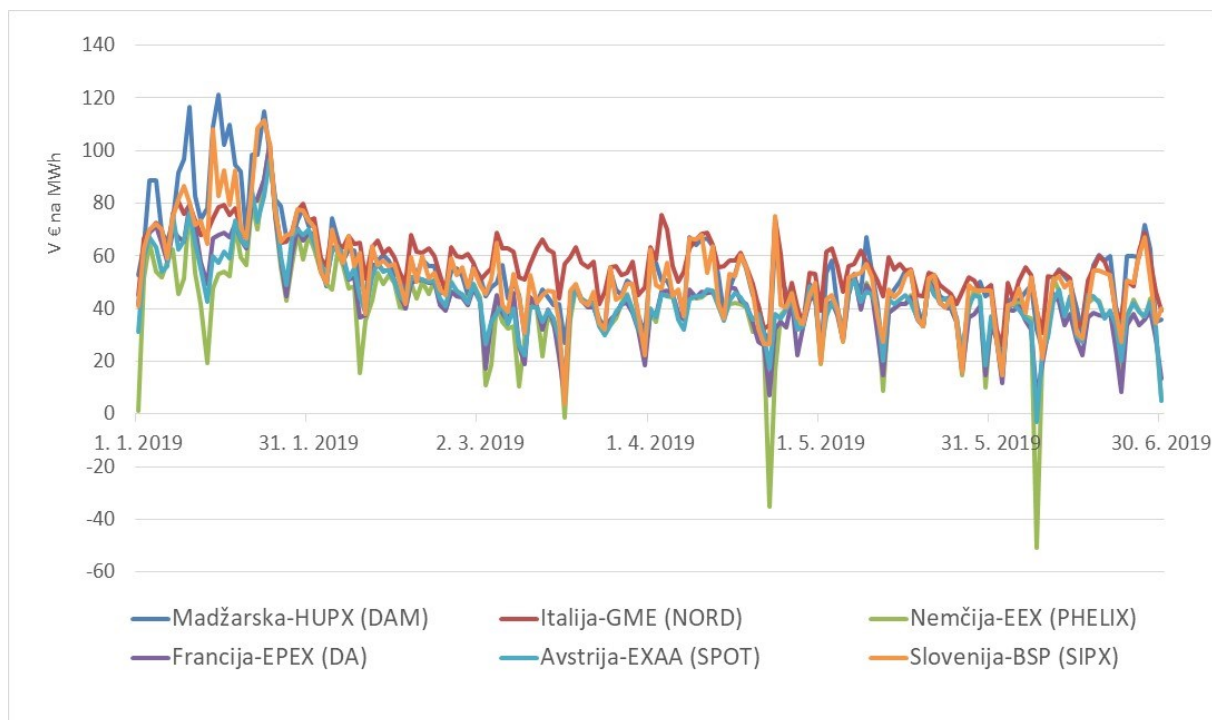
Tako pri pasovni kot pri vršni energiji se v zadnjih dveh mesecih 1. polletja opazi povečana konvergenca slovenskega trga z italijanskim. Poleg tega je bila na slovenskem trgu v januarju prvič po avgustu 2017 dosežena višja povprečna cena električne energije kot na italijanskem trgu. V omenjenih obdobjih so bile povišane potrebe po električni energiji na področju Slovenije, Madžarske in Balkana. V začetku leta je bilo zelo sušno obdobje in slabe hidrološke razmere. V maju smo v Sloveniji imeli ekstremno hladno in deževno vreme, junij pa je bil daleč najtoplejši v primerjavi z dolgoletnim povprečjem, kar je vplivalo tako na povečane potrebe po energiji kot na nižjo proizvodnjo.

Slika 3: Gibanje cene pasovne energije v Sloveniji in na sosednjih borzah na trgu za dan vnaprej v prvem polletju 2019

Vir: Montel

Slika 4: Gibanje cene vršne energije v Sloveniji in na sosednjih borzah na trgu za dan vnaprej v prvem polletju 2019

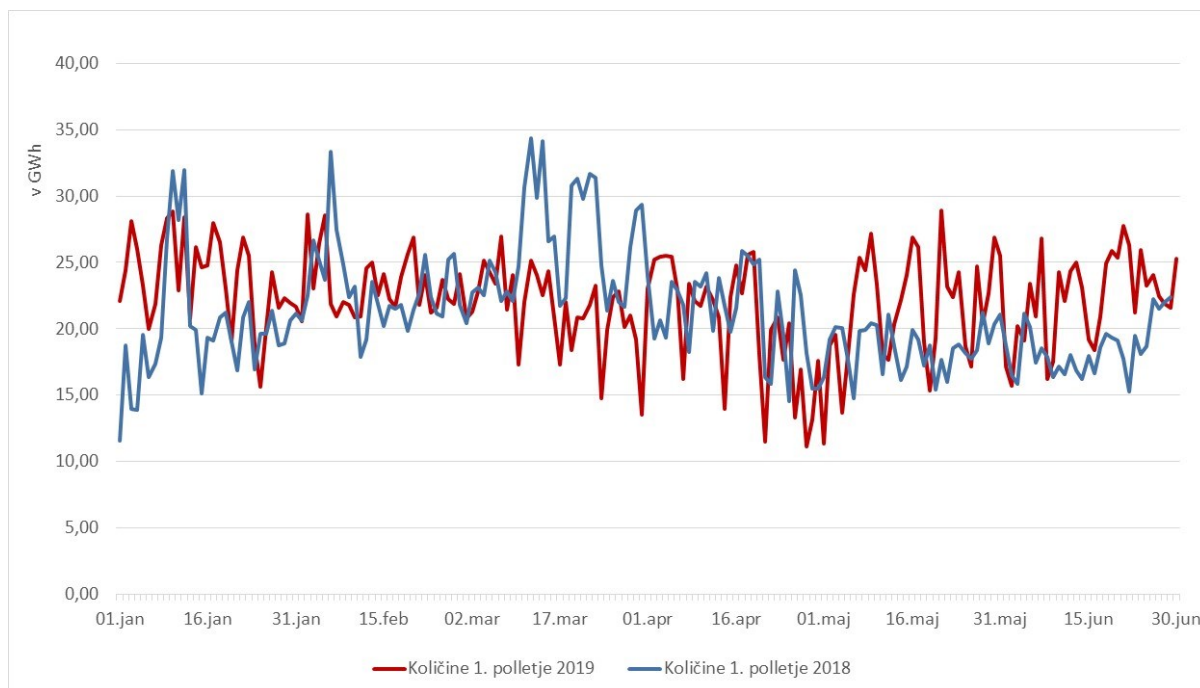
Vir: Montel

Trgovanje na borzi za dan vnaprej

Trgovanje za dan vnaprej poteka na BSP SouthPool, in sicer na način avkcijskega trgovanja. Tržni udeleženci v fazi trgovanja vnašajo v trgovalno aplikacijo standardizirane urne produkte, izračun marginalne cene pa temelji na algoritmu trgovalne aplikacije. To trgovanje je vključeno tudi v večregijsko spajanje trgov (Multiregional Market Coupling – MRC), v okviru katerega se dodeljujejo tudi razpoložljive medobmočne prenosne zmogljivosti (MPZ). V 1. polletju 2019 so bile v to spajanje trgov vključene meje slovenskega trgovalnega območja s trgovalnimi območji Italije, Avstrije in Hrvaške. Na obseg trgovanja vplivajo številni dejavniki, najpomembnejše pa količine prostih MPZ na mejah.

Celoten obseg trgovanja v 1. polletju 2019 na slovenskem trgu za dan vnaprej je znašal 4.004.663 MWh, kar je 4,3 % več kot v istem obdobju leta 2018. Pri trgovanju za dan vnaprej je konec 1. polletja 2019 sodelovalo 21 tržnih udeležencev. Večina udeležencev je bila iz tujih držav, kar je manj kot leta 2018, ko je pri trgovanju za dan vnaprej sodelovalo 25 tržnih udeležencev. Število udeležencev, ki trgujejo na tem trgu, se v zadnjih letih stalno zmanjšuje.

Največji mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2019 je bil dosežen januarja, in sicer 736.489 MWh, kar je 18,4 % celotnega obsega trgovanja v tem obdobju. Največji mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2019 presega največji mesečni obseg trgovanja v istem obdobju 2018 za 18,6 %. Najmanjši mesečni obseg trgovanja je bil dosežen aprila, in sicer 612.779 MWh.

Slika 5: Količina električne energije, s katero se je trgovalo v prvem polletju 2018 in 2019
Vir: BSP

Trgovanje na borzi znotraj dneva

Trgovanje znotraj dneva na slovenskem organiziranem trgu poteka na borzi BSP SouthPool. V sklopu trgovanja znotraj dneva poteka tudi trgovanje na izravnalnem trgu. Oba trgovanja potekata v sklopu sprotnega trgovanja, razlika je le ta da je faza trgovanja na izravnalnem trgu podaljša za eno uro v fizični dobavi produkta. Znotraj dneva je omogočeno tudi avkcijsko trgovanje, ki od 21. junija 2016 in vključuje spajanje trgov z Italijo (implicitne dražbe MI2 in MI6).

V 1. polletju 2019 se je znotraj dneva trgovalo v skupni količini 251 GWh (v to količino niso količine s katerimi se je trgovalo na izravnalnem trgu). Skupni obseg trgovanja znotraj dneva se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 49 %. Povečanje skupnega obsega je v celoti rezultat znatnega povečanja trgovanja v okviru spajanja trgov znotraj dneva z Italijo, medtem ko je sprotno trgovanje znotraj dneva na slovenskem trgu v primerjavi z enakim obdobjem lani upadlo za 8,3 % in je znašalo 76 GWh.

Trgovanje na izravnalnem trgu

Izravnalni trg v Sloveniji vodi operater trga z električno energijo. Na izravnalnem trgu se trgovanje izvaja na način sprotnega trgovanja, kar pomeni, da se posel sklene, kadar koli se srečata ustrezna ponudba in povpraševanje. Iz praktičnih razlogov je zaradi lažje izvedbe slovenski izravnalni trg povezan s trgom znotraj dneva. Izravnalni trg po pooblastilu operaterja trga izvaja družba BSP SouthPool, ki izvaja tudi trg znotraj dneva. Trgovanje na izravnalnem trgu poteka 24 ur na dan, sedem dni na teden in največ za dan vnaprej. Omogočeno je trgovanje z urnimi, 15-minutnimi, pasovnimi in vršnimi produkti. Prav tako je omogočeno trgovanje z blok produkti, ki zajemajo najmanj dva zaporedna urna oziroma 15-minutna produkta za dobavo znotraj istega dne. Izravnalni trg je konec junija 2019 štel 35 članov.

V 1. polletju 2019 je bilo na izravnalnem trgu sklenjenih 2.743 poslov v skupni količini 74.980 MWh, kar je 8 % manjša količina sklenjenih poslov v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Najvišja cena za nakup izravnalne energije je v 1. polletju 2019 znašala 160 EUR/MWh. Dosežena je bila v mesecu januarju. Najnižja cena za prodajo je v tem obdobju znašala - 50 EUR/MWh, dosežena je bila v mesecu juniju.

2.1.2 Dodeljevanje medobmočnih prenosnih zmogljivosti

Razmere na področju dodeljevanja medobmočnih prenosnih zmogljivosti (MPZ) v prvem polletju leta 2019 prikazuje tabela 1.

Meja	Obdobje dodeljevanja MPZ	Način dodeljevanja MPZ
slovensko-italijanska	letno	eksplicitne dražbe
	mesečno	eksplicitne dražbe
	dan vnaprej	vseevropsko spajanje trgov – implicitne dražbe
	znotraj dneva	bilateralno spajanje trgov – dopolnilne regionalne implicitne dražbe
slovensko-avstrijska	letno	eksplicitne dražbe
	mesečno	eksplicitne dražbe
	dan vnaprej	vseevropsko spajanje trgov – implicitne dražbe
	znotraj dneva	netržno dodeljevanje
slovensko-hrvaška	letno	eksplicitne dražbe
	mesečno	eksplicitne dražbe
	dan vnaprej	vseevropsko spajanje trgov – implicitne dražbe
	znotraj dneva	netržno dodeljevanje

Tabela 1: Pregled načinov dodeljevanja MPZ v prvem polletju leta 2019 po mejah
Vir: agencija

Iz tabele 1 je razvidno, da so le na slovensko-italijanski meji razmere praktično v celoti skladne s ciljnim evropskim modelom, ki za dodeljevanje MPZ na letni in mesečni ravni predvideva dodeljevanje na eksplicitnih dražbah, za dan vnaprej s spajanjem trgov z uporabo avkcijskega trgovanja in znotraj dneva s spajanjem trgov z uporabo sprotnega trgovanja, ki ga dopolnjujejo implicitne dražbe, na podlagi katerih se določa vrednost zmogljivosti znotraj dneva. Na omenjeni meji dodeljevanje MPZ znotraj dneva sicer poteka z implicitnimi dražbami, ki pa jih Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti dopušča v obliki tako imenovanih dopolnilnih regionalnih dražb, vendar pa na njih še ni vzpostavljeno sprotno trgovanje. Tako je bilo v prvi polovici leta 2019 neskladno s ciljnim evropskim modelom le še dodeljevanje MPZ znotraj dneva na mejah z Avstrijo in Hrvaško, saj je potekalo na netržen način z uporabo kriterija vrstnega reda prispetja ponudb.

Medtem ko vse trgovalne aktivnosti pri izvajanju implicitnih dražb na slovenskem trgovalnem območju izvaja borza BSP Southpool, vse eksplicitne dražbe na slovenskih mejah izvaja dražbena hiša JAO (Joint Allocation Office) s sedežem v Luksemburgu, ki opravlja tudi vlogo skupne evropske platforme za eksplicitno dodeljevanje MPZ, kot to

določa Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti.

Rezultati dodeljevanja MPZ na vseh slovenskih mejah v prvem polletju leta 2019 so prikazani v tabeli 2.

Meja	Skupaj dodeljeno (MWh)	Povprečna cena dodeljenih MPZ (EUR/MWh)
SI-IT	1.518.533	4,53
IT-SI	713.830	1,36
SI-AT	1.461.795	0,19
AT-SI	2.519.070	4,04
SI-HR	2.792.956	0,29
HR-SI	2.713.764	0,03

Tabela 2: Pregled dobljenih količin MPZ in doseženih povprečnih cen MPZ po posameznih mejah v prvem polletju 2019

Vir: ELES

V tabeli 2 so prikazane vse dodeljene količine MPZ na letni, mesečni in dnevni ravni, v primeru meje z Italijo pa tudi znotraj dneva. Upoštevati je treba, da so te količine večje od dejansko uporabljenih, saj trgovci v zadnjih letih predvsem v zanimivejših smereh prenosa, to je iz Avstrije v Slovenijo in iz Slovenije v Italijo, uporabijo načelo »uporabi ali prodaj«. To pomeni, da zmogljivosti, pridobljene na letni in mesečni ravni, trgovci ne nominirajo in jih s tem prodajo sistemskemu operaterju, ki jih nato dodeli na dnevni ravni s spajanjem trgov, prvotni imetniki pa jih dobijo plačane po ceni, doseženi na dnevni dražbi. Posledično pa je skupna dodeljena količina MPZ večja od dejansko uporabljene in tudi razpoložljive.

Cena MPZ odraža razliko v cenah med posameznimi trgi. V tabeli 3 je prikazano gibanje doseženih cen MPZ v smeri iz Avstrije preko Slovenije v Italijo. Za primerjavo so podane tudi razlike povprečnih cen med borzami omenjenih treh držav. Iz tabele je razvidna velika stopnja korelacije med doseženimi cenami MPZ in razliko med borznimi cenami pri trgovanju za dan vnaprej.

Meja	AT-SI		SI-IT		AT-IT	
Leto	Razlika med cenami na borzah* (EUR/MWh)	Povprečne cene MPZ (EUR/MWh)	Razlika med cenami na borzah (EUR/MWh)	Povprečne cene MPZ (EUR/MWh)	Razlika med cenami na borzah (EUR/MWh)	Povprečne cene MPZ (EUR/MWh)
2015	9,78	7,42	11,3	8,93	21,08	16,34
2016	6,64	8,8	7,05	7	13,69	15,8
2017	15,33	5,97	4,87	5,96	20,2	11,93
2018	6,51	9,43	9,55	9,61	16,06	19,03
1. polletje 2019	6,59	4,04	6,88	4,53	13,47	8,57

Tabela 3: Gibanje razlike v cenah na borzah in povprečnih cen MPZ 2015-2018 in prvi polovici leta 2019

Vira: ELES, Montel

Iz tabele 4 je razvidno, da je v prvem polletju 2019 prišlo do bistvenega znižanja cenovnih razlik med borzami in posledično do znižanja cen MPZ. To lahko v prvi vrsti pripišemo ločitvi trgovalnih območij Nemčije in Avstrije, ki se je zgodila 1. 10. 2018. Posledica te ločitve je bil bistven porast cene v Avstriji v primerjavi z Nemčijo, kar se je odrazilo v manjši cenovni razliki na slovensko-avstrijski meji.

Celotno stopnjo izkoriščenosti razpoložljivih prenosnih zmogljivosti v obdobju od 2015 do vključno prvega polletja 2019 prikazuje tabela 4.

meja/leto	Stopnja uporabe MPZ (%)				
	2015	2016	2017	2018	1. polletje
					2019
SI-IT	87	79	58	81	75
IT-SI	3	10	20	6	12
SI-AT	12	17	8	16	7
AT-SI	96	89	93	63	81
SI-HR	46	46	58	37	47
HR-SI	36	37	28	41	21

Tabela 4: Stopnja uporabe MPZ v obdobju od 2015 do prvega polletja 2019

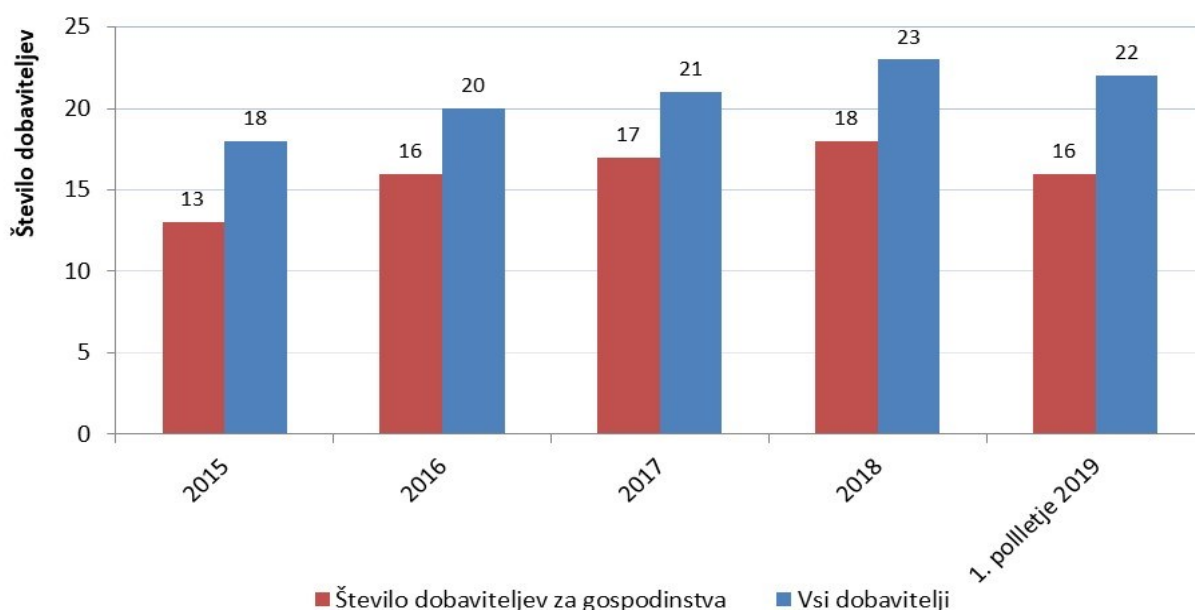
Vir: ELES

Primerjava stopnje uporabe MPZ na posameznih mejah kaže na to, da je bila tudi v prvem polletju 2018 smer prenosa iz Avstrije čez Slovenijo v Italijo najbolj zanimiva, zato so bile tudi MPZ v tej smeri najbolj izkoriščene. V prvi polovici leta 2019 nismo beležili značilnega zmanjšanja uvoza iz Avstrije in povečanja uvoza iz Hrvaške, kar je predvsem posledica slabših hidroloških razmer na področju Zahodnega Balkana.

2.2 Maloprodajni trg

Na maloprodajnem trgu v Sloveniji je bilo v 1. polletju 2019 dejavnih 22 dobaviteljev električne energije, med katerimi je bilo 17 dobaviteljev, ki so dobavljali električno energijo gospodinjstvom. Dobavitelji in končni odjemalci sklepajo odprte pogodbe, pri katerih količine dobavljene energije in časovni potek dobave niso vnaprej določeni. Vsem odjemalcem v Sloveniji je bilo dobavljenih 6,90 TWh električne energije, kar je 1,6 % manj kot v istem obdobju leta 2018.

V tem obdobju na maloprodajni trg z električno energijo ni vstopil noben nov dobavitelj. Zaradi združitve, in sicer je dobavitelj Petrol d.d. pripojil dobavitelja Petrol energetika d.o.o., je na trgu prisoten en dobavitelj manj, še en dobavitelj pa je v 1. polletju 2019 prenehal dobavljati energijo gospodinjstvom.

Slika 6: Gibanje števila dobaviteljev električne energije na maloprodajnem trgu v Sloveniji v obdobju od leta 2015 do 1. polletja 2019

Vir: agencija

Leto 2018 je zaznamovalo zvišanje cen na veleprodajnih trgih električne energije, kar je povzročilo tudi zvišanje cen na maloprodajnih trgih. V 1. polletju 2019 so se cene na veleprodajnih trgih nekoliko znižale, kar je vplivalo tudi na cene na maloprodajnem trgu. Kot lahko vidimo na sliki 11, se je končna cena električne energije za značilnega gospodinjstvskega odjemalca znižala, vendar ne zaradi nižje cene energije, ampak nižje cene omrežnine. Cene energije v ponudbah dobaviteljev so se namreč zvišale, kar potrjuje maloprodajni indeks cen (MPI) in je prikazano na sliki 9.

V 1. polletju 2019 je bil na trgu ponovno organiziran skupinski nakup električne energije in zemeljskega plina (akcija Zveze potrošnikov Slovenije – Zamenjaj in prihrani ³¹). V okviru prvih dveh akcij je zamenjavo dobavitelja opravilo več kot 25.000 gospodinjstev, skupni prihranki pa so presegali 2 milijona evrov. Ob zaključevanju obeh predhodnih akcij je mesečno število menjav dobavitelja močno odstopalo od mesečnega povprečja, kar potrjuje izjemo zanimanje potrošnikov. Žal pa zadnja akcija Zamenjaj in prihrani 3 ni dosegla učinka predhodnih, saj je k akciji pristopilo neprimerno manj gospodinjstev.

¹ <https://www.zps.si/index.php/zamenjaj-in-prihrani/zamenjaj-in-prihrani-3/9463-znizajmo-racun-za-elektriko-in-plin-zamenjaj-in-prihrani-3>

Poslovni modeli dobaviteljev še naprej ostajajo različni. Nekateri dobavljajo električno energijo samo gospodinjstvom, drugi samo poslovnim, večina pa obojim. Tržni udeleženci nadaljujejo z izkoriščanjem novih komunikacijskih kanalov, saj na primer z oglaševanjem na družbenih omrežjih o novih storitvah in ponudbah dosežejo širok krog ljudi. Kot smo že v preteklosti ugotovili, potrošniki pri izbiri ne upoštevajo več samo cene posamezne storitve, ampak so zanje pomembni tudi drugi dejavniki, kot so dodatne storitve in ugodnosti, zaupanje v blagovno znamko, možnosti nakupa novih sodobnih rešitev za ogrevanje, oskrba z energijo, plačilo storitev in tako dalje.

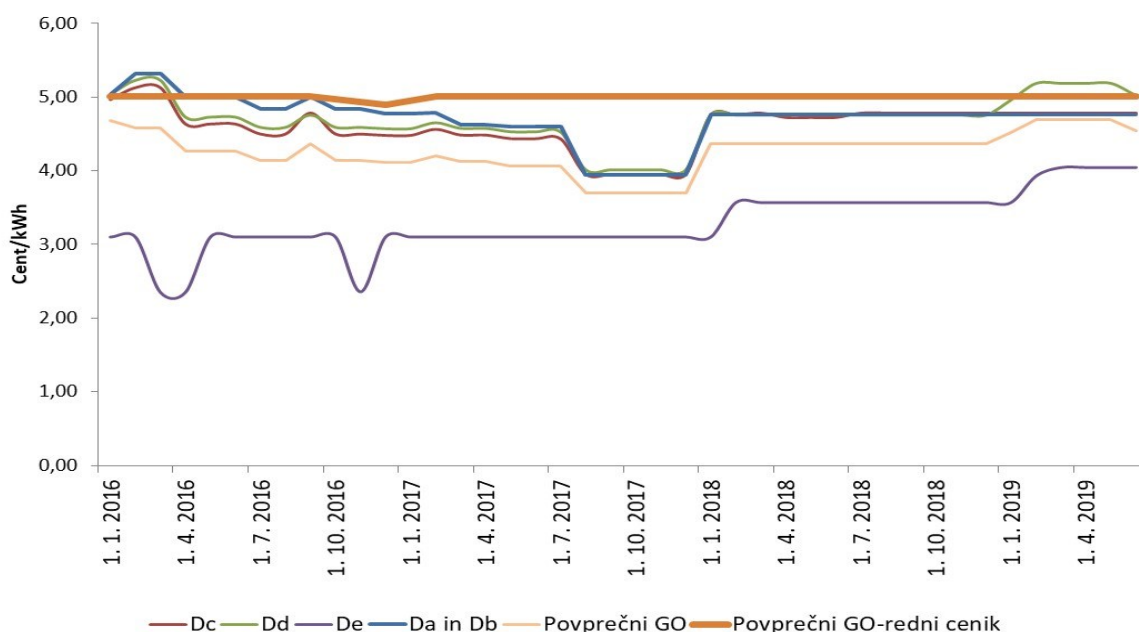
2.2.1 Cene

Maloprodajni indeks cen

Agencija na podlagi spremljanja maloprodajnega trga za gospodinjstva določa maloprodajne indekse cen (MPI). MPI temelji na najcenejši nepogojeni ponudbi na maloprodajnem trgu, ki je dostopna vsem gospodinjstvom in omogoča odjemalcu menjavo dobavitelja v vsakem času brez pogodbene kazni.

Teoretično bi si lahko v opazovanem letu velika večina² odjemalcev zagotovila dobavo električne energije s ceno, ki jo odraža MPI (po potrebi z menjavo dobavitelja ali produkta pri obstoječem dobavitelju). MPI torej odraža cenovni potencial zadevnega trga in ga spremljamo kot ločen kazalnik, ki je npr. uporabljen tudi pri izračunu potencialnega prihranka ob zamenjavi dobavitelja.

Slika 7 prikazuje trend gibanja MPI za standardne porabniške skupine Da, Db, Dc, Dd in De ter za povprečnega slovenskega gospodinjstva³ in gibanje najnižje redne cene za povprečnega gospodinjstva v Sloveniji v obdobju 2016 – 1. polletje 2019.

Slika 7: Maloprodajni indeks cen v obdobju od 2016 do 1. polletja 2019 količina

Vir: agencija

² Razen tistih, ki imajo sklenjene pogodbe, ki vsebujejo penale

³ Profil odjema: 8 kW, 2100 (MT), 1996 (VT)

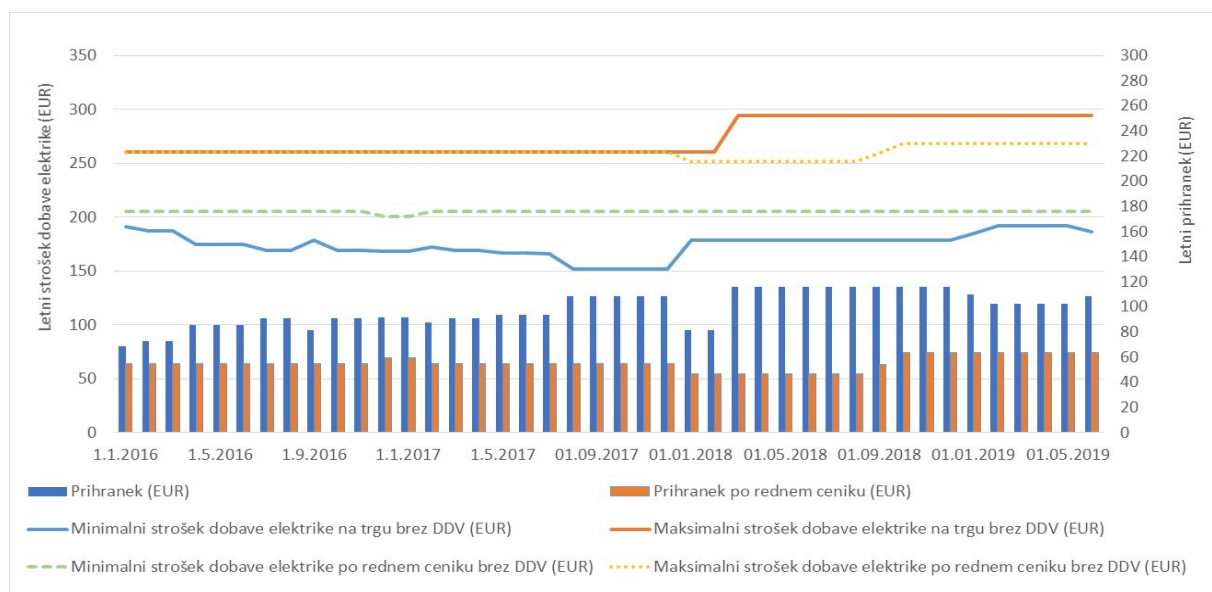

S slike 7 lahko vidimo, da se je MPI v porabniških skupinah De, Dd in povprečni GO v začetku leta 2019 zvišal in nato ohranjal isto vrednost. V juniju se je vrednost MPI v odjemnih skupinah Dd in povprečni GO nekoliko znižala. V omenjenih odjemnih skupinah je največ gospodinjstev odjemalcev. Zato za dobavitelje predstavljajo potencialno finančno tveganje ob neprimernem zakupu energije na veleprodajnih trgih za potrebe portfelja. Predpostavljamo, da so dobavitelji z zvišanjem cen v svojih ponudbah za večje gospodinjstve zmanjšali potencialna finančna tveganja, ki lahko neposredno vplivajo na finančni položaj družbe, posredno pa na konkurenčnost in tržni položaj. Prav tako lahko predpostavljamo, da so dobavitelji ob spoznanju, da se cene na veleprodajni trgih znižujejo, prilagodili svoje ponudbe na maloprodajnem trgu in cene nekoliko znižali, z izjemo odjemne skupine De (največja odjemna skupina z letno porabo nad 15.000 kWh). Vrednost MPI za odjemne skupine Da in Db, Dc in povprečni GO-redni cenik v primerjavi z letom 2018 ni spreminjal vrednosti in je bil skozi celotno opazovano obdobje konstanten.

Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja

Z menjavo dobavitelja lahko vsak gospodinjstvi ali poslovni odjemalec zmanjša svoj letni strošek za električno energijo, uskladi in izboljša pogodbeno razmerja z dobaviteljem ter tako pridobi dodatne ugodnosti.

Slika 8 prikazuje gibanje minimalnih in maksimalnih stroškov za dobavljeno električno energijo na maloprodajnem trgu na letni ravni brez omrežnine, prispevkov in davka na dodano vrednost. Prikazana sta tudi minimalni in maksimalni strošek dobavljene električne energije po rednem ceniku.

Slika 8: Potencialni letni prihranek pri menjavi dobavitelja na podlagi razlike med najdražjo in najcenejšo ponudbo na trgu oziroma ponudbo na podlagi rednih cenikov

Vir: agencija

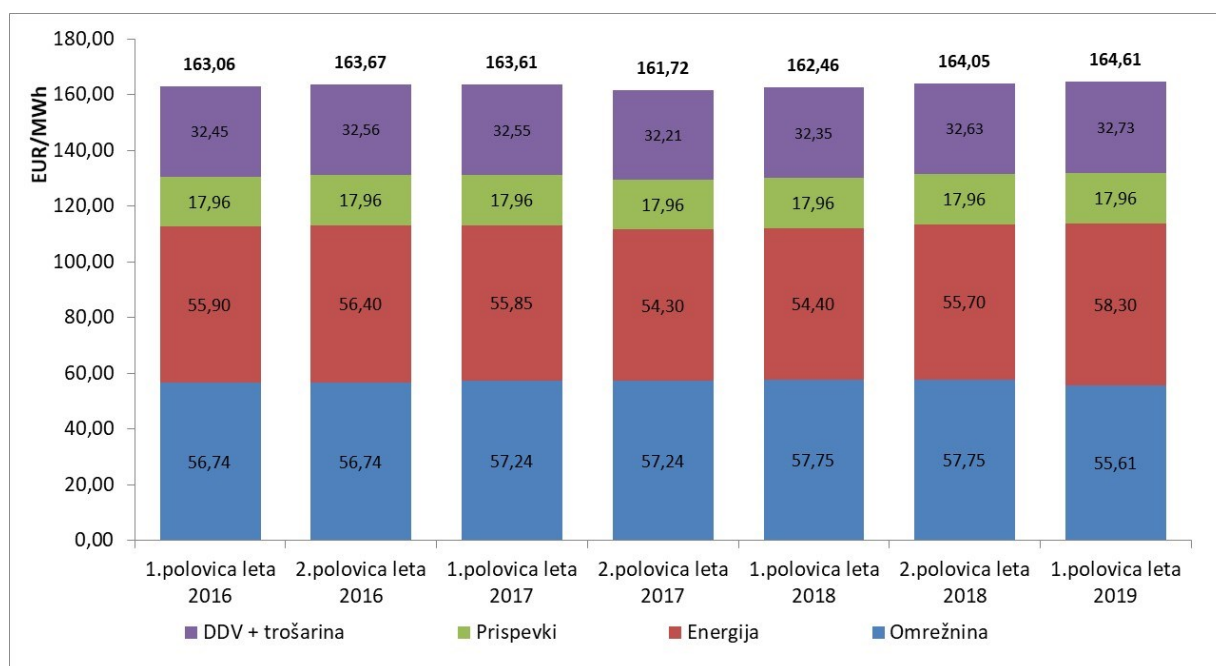
Če bi odjemalec, ki je bil v letu v 1. polletju 2019 oskrbovan na podlagi najdražje ponudbe, izbral najcenejšo ponudbo na trgu, bi njegov potencialni prihranek v tem obdobju znašal med 102 in 110 evrov. V letu 2018 se je potencialni prihranek gibal med 81 in 116 evri. V 2018 se je najdražja ponudba na trgu še dodatno podražila. To se je zgodilo v marcu 2018. Tudi v 1. polletju 2019 najdražja ponudba ostaja na enaki cenovni ravni, cena za najcenejšo ponudbo pa je v tem obdobju nekoliko nihala. Vpliv na potencialni prihranek zato ni bil tako izrazit. Potencialni prihranek pri menjavi dobavitelja v okviru rednih ponudb je v primerjavi z letom 2018 enak in je znašal 64 evrov.

Končne cene električne energije za gospodinske odjemalce

V nadaljevanju je prikazana analiza strukture končnih cen dobavljene električne energije za značilne gospodinske odjemalce. Končni znesek za plačilo dobavljene električne energije za odjemalca je sestavljen iz:

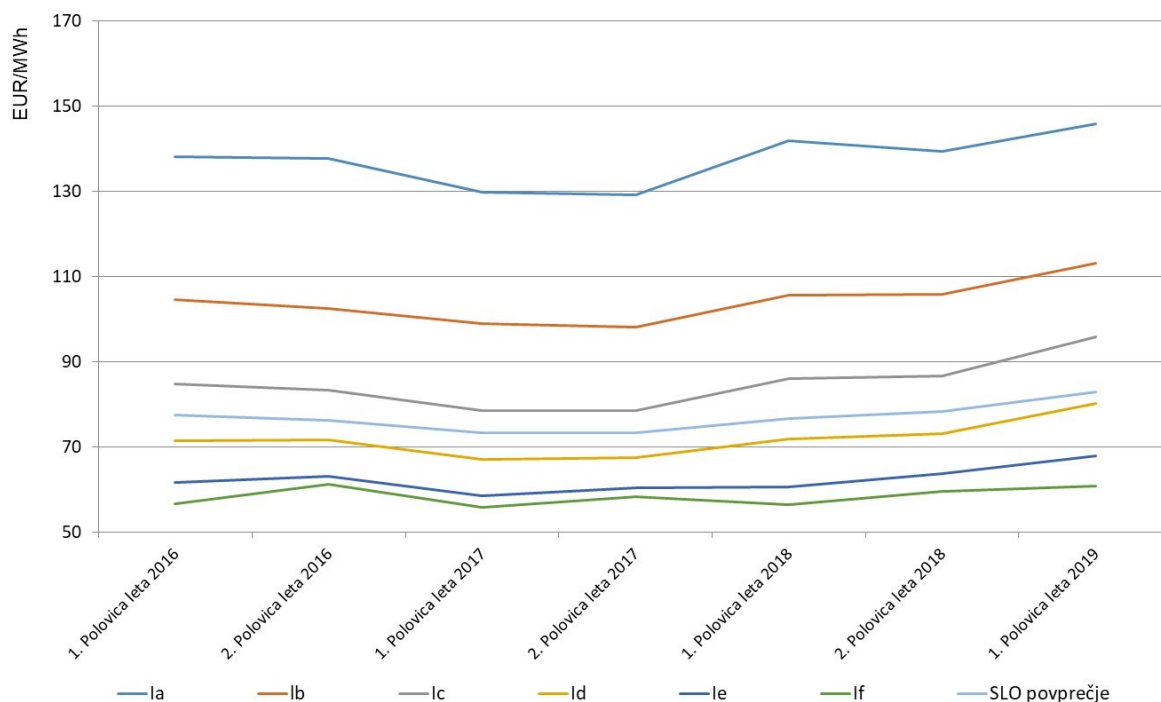
- cene električne energije, ki se oblikuje prosto na trgu;
- omrežnine (omrežnine za prenos in omrežnine za distribucijo);
- prispevkov (prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, prispevek za energetske učinkovitost in prispevek za delovanje operaterja trga);
- trošarine na električno energijo in
- davka na dodano vrednost (DDV)

Slika 9: Gibanje končne cene električne energije v Sloveniji za značilnega gospodinskega odjemalca (DC – 3500 kWh na leto) v obdobju od 2016 do 1. polletja 2019
Vira: Agencija, SURS

Na sliki 9 lahko vidimo, da se je končna cena električne energije v prvem polletju 2019 v primerjavi z letom 2018 nepomembno zvišala. To je predvsem posledica zvišanja cene električne energije (4,7 %), saj se je cena omrežnine znižala. V letu 2019 se je namreč znižala omrežnina za distribucijsko omrežje, ki je v primerjavi z letom 2018 nižja za več kot 5 %. Omrežnina za prenosno omrežje se je nekoliko zvišala (0,7 %).

Končna cena električne energije za poslovne odjemalce

Slika 10: Gibanje končne cene električne energije v Sloveniji za značilne poslovne odjemalce v Sloveniji v obdobju od 2016 do 1. polletja 2019
Vira: SURS

Končna cena dobavljene električne energije za poslovni odjem brez upoštevanja davka na dodano vrednost⁴ je v 1. polletju 2019 znašala 92,3 EUR/MWh in se je v primerjavi z enakim obdobjem leta 2018 zvišala za 8 %. V primerjavi z 2. polletjem leta 2018 (86,6 EUR/MWh) se je cena zvišala za 6,6 %.

Kot lahko vidimo na sliki 10, so se cene zvišale za vse odjemne skupine, največje zvišanje je bilo za odjemno skupino Ic, za katero je bila cena ob koncu 1. polletja 2019 višja za 10,7 % od cene konec leta 2018.

⁴ Davek ni upoštevan zaradi zagotavljanja primerljivosti z metodologijo Eurostata

2.2.2 Učinkovitost trga

Dobava električne energije vsem končnim odjemalcem

Agencija izvaja monitoring učinkovitosti in konkurenčnosti maloprodajnega trga na podlagi kontinuiranega zbiranja podatkov od tržnih udeležencev in agregatorjev javnih podatkov (Ministrstvo za infrastrukturo). V nadaljevanju so prikazani tržni deleži dobaviteljev na posameznih segmentih trga in spremembe le-teh v primerjavi z letom 2018.

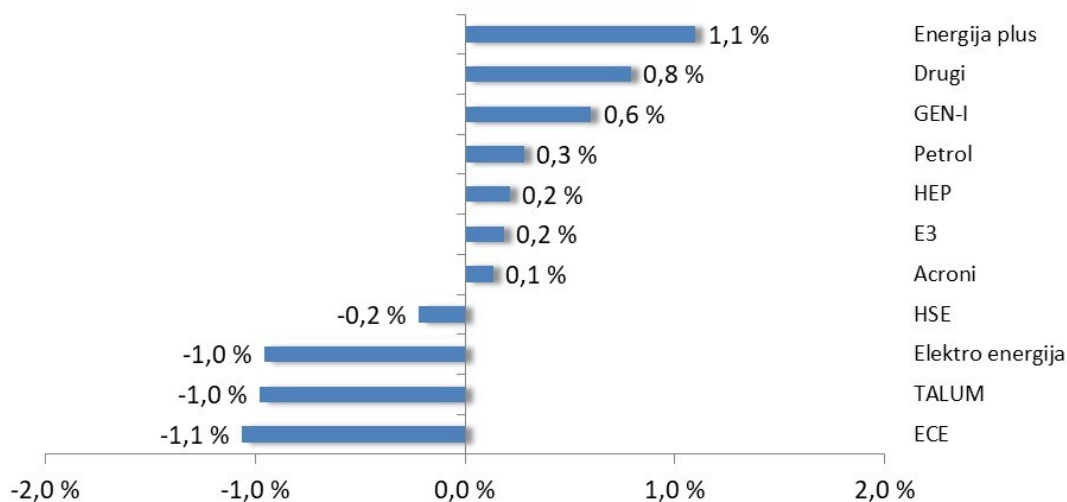
Tabela 5 prikazuje tržne deleže dobaviteljev na podlagi dobavljene električne energije, pri čemer je upoštevana dobava na celotnem maloprodajnem trgu, ki vključuje tudi velike končne odjemalce (Slovenske železnice, d.o.o., in družba Imerys fused minerals Ruše, d.o.o.), priključene na prenosni sistem, in zaprte distribucijske sisteme (ZDS).

DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
GEN-I	1253,7	18,2 %
ECE	1214,8	17,6 %
Energija plus	895,6	13,0 %
E3	743,2	10,8 %
Petrol	545,4	7,9 %
TALUM	513,6	7,4 %
HSE	419,4	6,1 %
HEP	389,2	5,6 %
Elektro energija	386,6	5,6 %
Drugi	351,2	5,1 %
Acroni	185,1	2,7 %
Skupaj	6.898	100,0 %
HHI dobaviteljev vsem končnim odjemalcem		1.176

Tabela 5: Tržni deleži in HHI dobaviteljev vsem končnim odjemalcem v Sloveniji v 1. polletju 2019
Vir: portal EPOS

HHI kaže, da gre za zmerno koncentriran maloprodajni trg (HHI je med 1.000 in 1.800). V primerjavi z letom 2018, ko je znašal 1.179, se je HHI sicer nepomembno zmanjšal.

Po 1. polletju leta 2019 se je glede na predhodno leto najbolj povečal tržni delež dobaviteljem Energija plus, GEN-I in nekaterim manjšim dobaviteljem. Največjo izgubo tržnega deleža beleži dobavitelj ECE.

Slika 11: Spremembe tržnih deležev dobaviteljev vsem končnim odjemalcem v 1. polletju 2019 glede na leto 2018
Vir: portal EPOS

Dobava električne energije vsem poslovnim odjemalcem

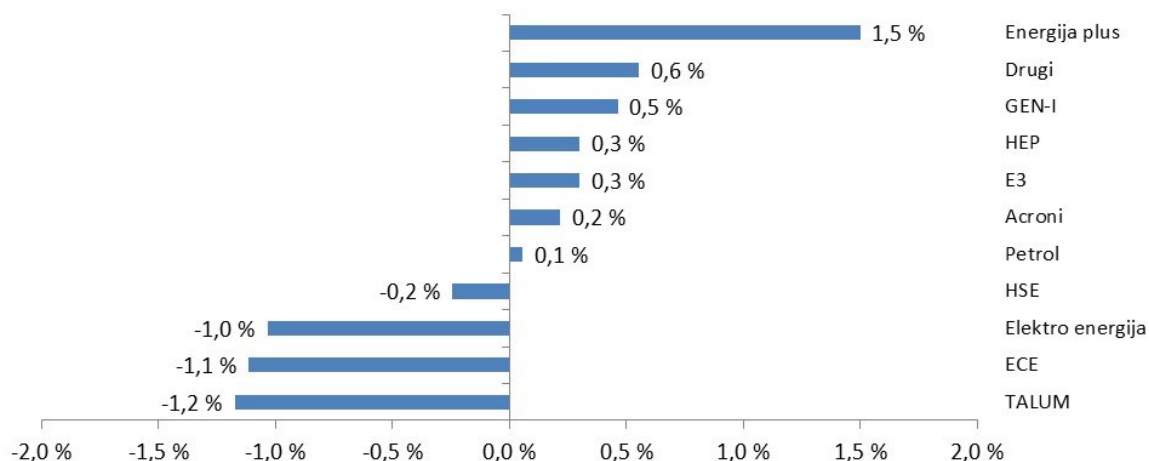
Tržne deleže dobaviteljev električne energije na tržnem segmentu maloprodajnega trga poslovnih odjemalcev v 1. polletju leta 2019 prikazuje tabela 6.

DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
ECE	921,9	17,8 %
GEN-I	831,5	16,1 %
Energija plus	658,7	12,7 %
TALUM	513,6	9,9 %
E3	477,1	9,2 %
HSE	419,4	8,1 %
Petrol	395,9	7,7 %
HEP	389,2	7,5 %
Drugi	231,8	4,5 %
Acroni	185,1	3,6 %
Elektro energija	150,1	2,9 %
Skupaj	5.174	100,0 %
HHI dobaviteljev poslovnim odjemalcem		1.143

Tabela 6: Tržni deleži in HHI dobaviteljev vsem poslovnim odjemalcem v Sloveniji v 1. polletju 2019
Vir: portal EPOS

Na segmentu maloprodajnega trga za poslovne odjemalce se je v 1. polletju 2019 nadaljevala srednja stopnja tržne koncentracije. Vrednost HHI je znašala 1.143 in se je v primerjavi z letom 2018 nepomembno zmanjšala (HHI je znašal 1.149).

Kot lahko vidimo s slike 12, so največji tržni delež glede na leto 2018 pridobili Energija plus, GEN-I in nekateri manjši dobavitelji. Največji tržni delež glede na leto 2018 je na tem delu trga izgubila družba Talum. Slednji ima status zaprtega distribucijskega sistema, kar pomeni, da se je končna poraba električne energije za njihove lastne potrebe zmanjšala.

Slika 12: Spremembe tržnih deležev dobaviteljev vsem poslovnim odjemalcem v 1. polletju 2019 glede na leto 2018
Vir: portal EPOS

Dobava električne energije gospodinjskim odjemalcem

Tržne deleže dobaviteljev električne energije na tržnem segmentu maloprodajnega trga gospodinjskih odjemalcev v 1. polletju 2019 prikazuje tabela 7.

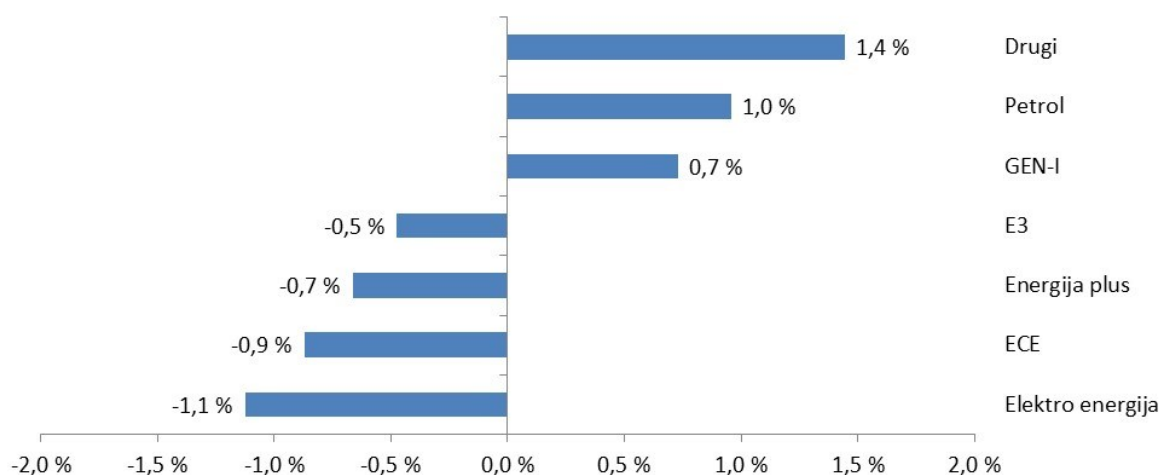
DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
GEN-I	422,2	24,5 %
ECE	292,9	17,0 %
E3	266,0	15,4 %
Energija plus	236,9	13,7 %
Elektro energija	236,5	13,7 %
Petrol	149,5	8,7 %
Drugi	119,4	6,9 %
Skupaj	1.723	100 %
HHI dobaviteljev gospodinjskim odjemalcem		1.628

Tabela 7: Tržni deleži in HHI dobaviteljev vsem gospodinjskim odjemalcem v Sloveniji v 1. polletju 2019
Vir: portal EPOS

Na segmentu maloprodajnega trga za poslovne odjemalce se je v 1. polletju 2019 nadaljevala srednja stopnja tržne koncentracije. Vrednost HHI je znašala 1.628 in se je v primerjavi z letom 2018 (1.655) nekoliko zmanjšala.

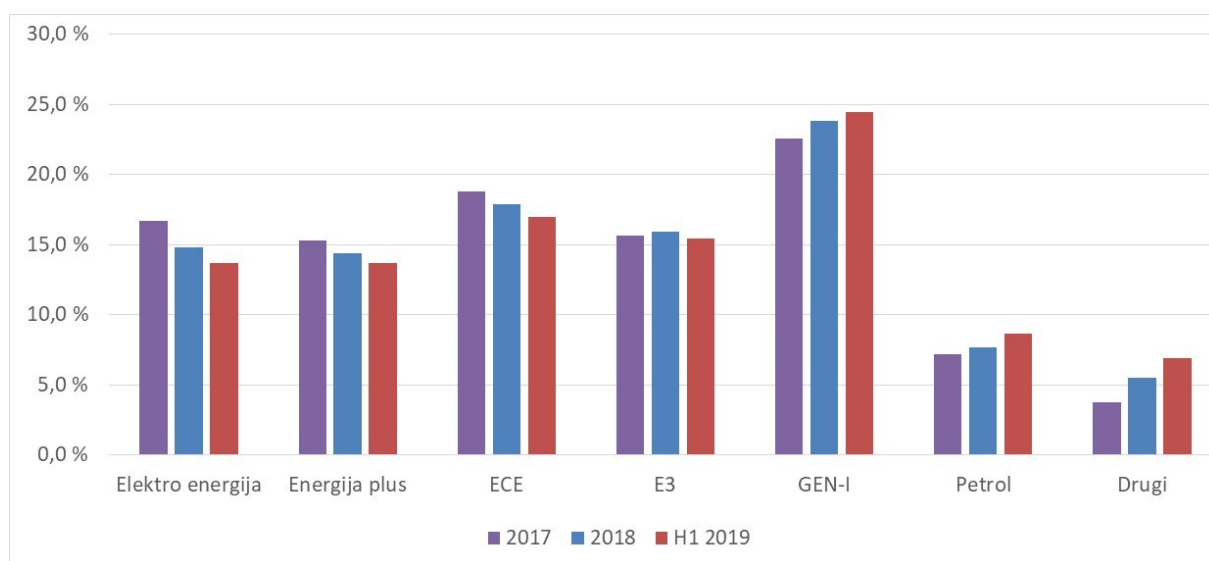
Največji tržni delež na tem segmentu je imel GEN-I, sledita ECE in E 3. Tržni delež treh največjih dobaviteljev znaša 56,9 % in se je v primerjavi s tržnim deležem konec leta 2018 (57,6 %) nekoliko zmanjšal.

Največjo izgubo tržnega deleža beleži dobavitelj Elektro energija, ki je v zadnjih letih svoj tržni delež nenehno izgubljala.

Slika 13: Spremembe tržnih deležev dobaviteljev vsem gospodinjstvom odjemalcem v 1. polletju 2019 glede na leto 2018
Vir: portal EPOS

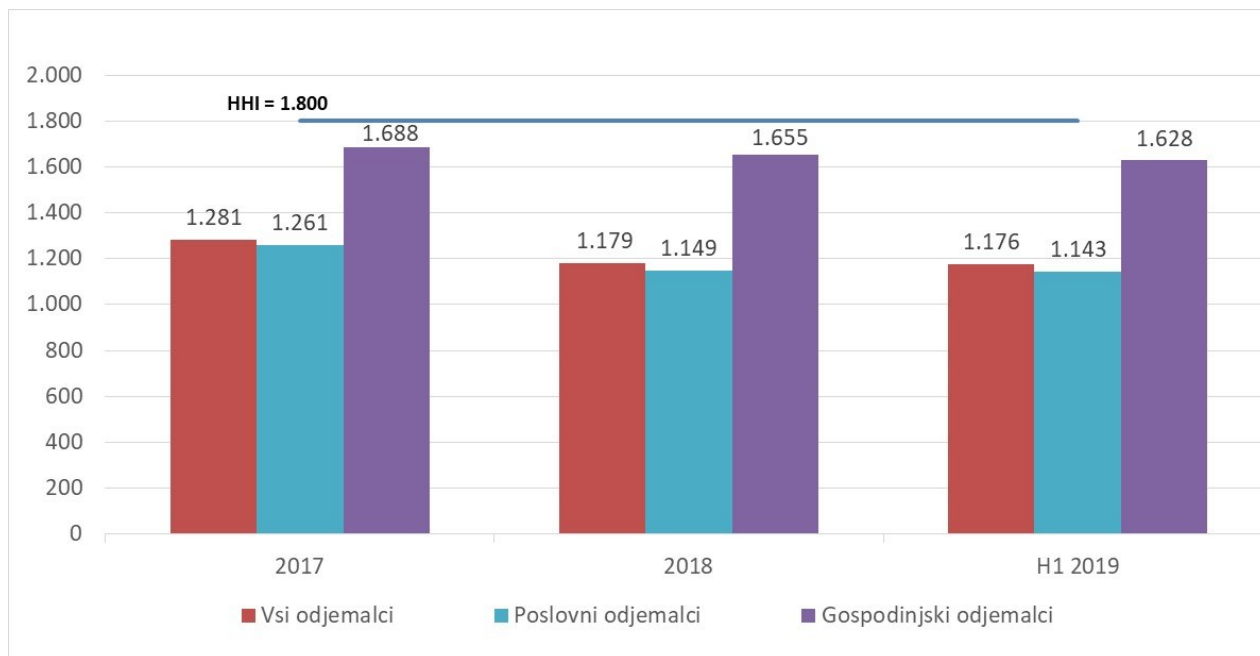
Kot lahko vidimo na sliki 14, so v obdobju od leta 2017 do konca 1. polletja 2019 svoj tržni delež neprekinjeno povečevali GEN-I, Petrol in skupina drugih manjših dobaviteljev. Skozi celotno opazovano obdobje pa svoj tržni delež izgubljajo ECE, Energija plus in Elektro energija.

Slika 14: Gibanje tržnih deležev dobaviteljev električne energije gospodinjstvom odjemalcem v obdobju od 2017 do 1. polletja 2019
Vir: portal EPOS

HHI v obdobju 2017 – 1. polletje 2019

Tržna koncentracija se je v 1. polletju 2019 rahlo zmanjšala na vseh opazovanih maloprodajnih trgih, kar kaže na povečanje konkurence med posameznimi dobavitelji na trgu, in sicer najbolj pri gospodinjskem odjemu.

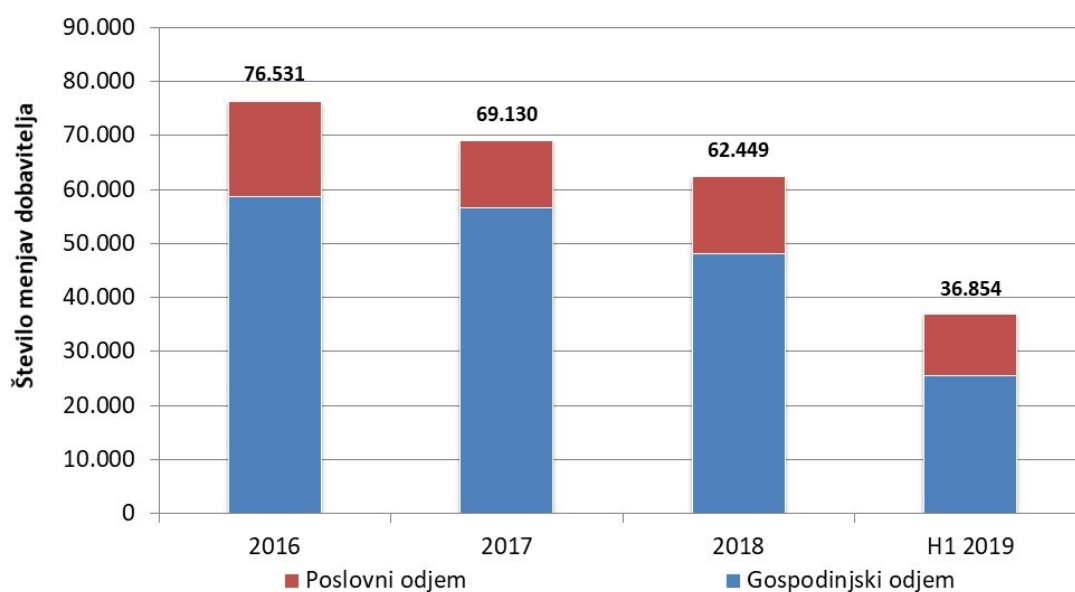

Slika 15: Gibanje HHI na maloprodajnih trgih v obdobju od 2017 do 1. polletja 2019
Vir: portal EPOS

2.2.3 Menjava dobavitelja

V prvih šestih mesecih leta 2019 je dobavitelja električne energije zamenjalo 36.854 odjemalcev, in sicer 25.540 gospodinjstev in 11.314 poslovnih odjemalcev. V povprečju je mesečno dobavitelja električne energije zamenjalo 4.257 gospodinjstev in 1.886 poslovnih odjemalcev. Leta 2018 je v prvih šestih mesecih menjavo dobavitelja opravilo 37.516 odjemalcev. Na sliki 16 je prikazan trend gibanja skupnega števila menjav glede na tip odjema od leta 2015.

V 1. polletju 2019 na maloprodajni trg z električno energijo ni vstopil noben nov dobavitelj električne energije.

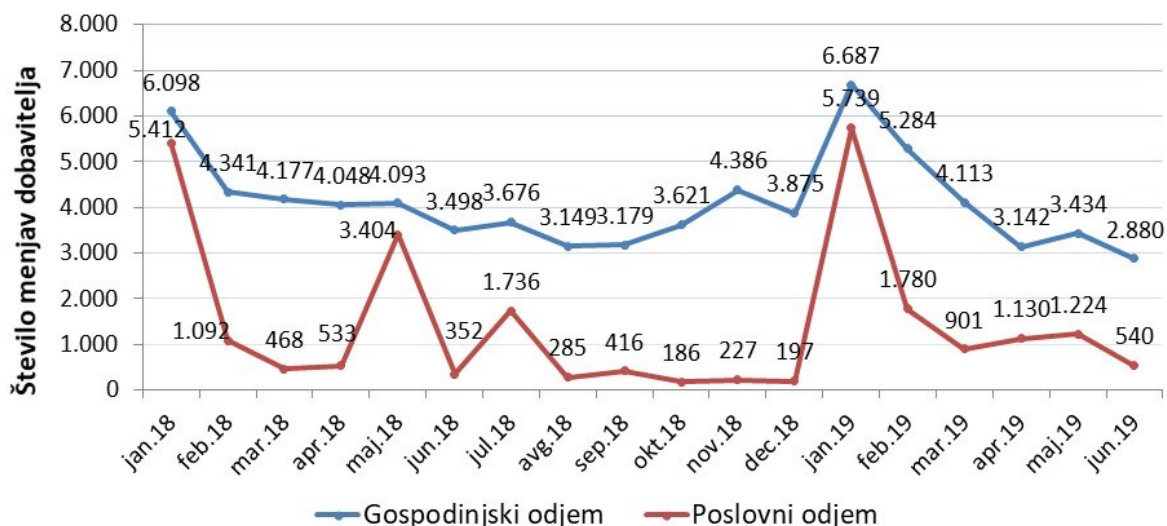

Slika 16: Gibanje števila menjav dobavitelja v letih 2016, 2017, 2018 in v prvem polletju 2019

Vira: SODO, agencija

S slike 17 lahko vidimo, da se število menjav dobavitelja v prvi polovici leta 2019 pri gospodinjstvih znižuje. Sicer je bilo v prvih treh mesecih število menjav večje kot v istem obdobju 2018, v nadaljevanju leta 2019 pa se je bistveno zmanjšalo, kar je vplivalo na manjše število menjav v tem obdobju.

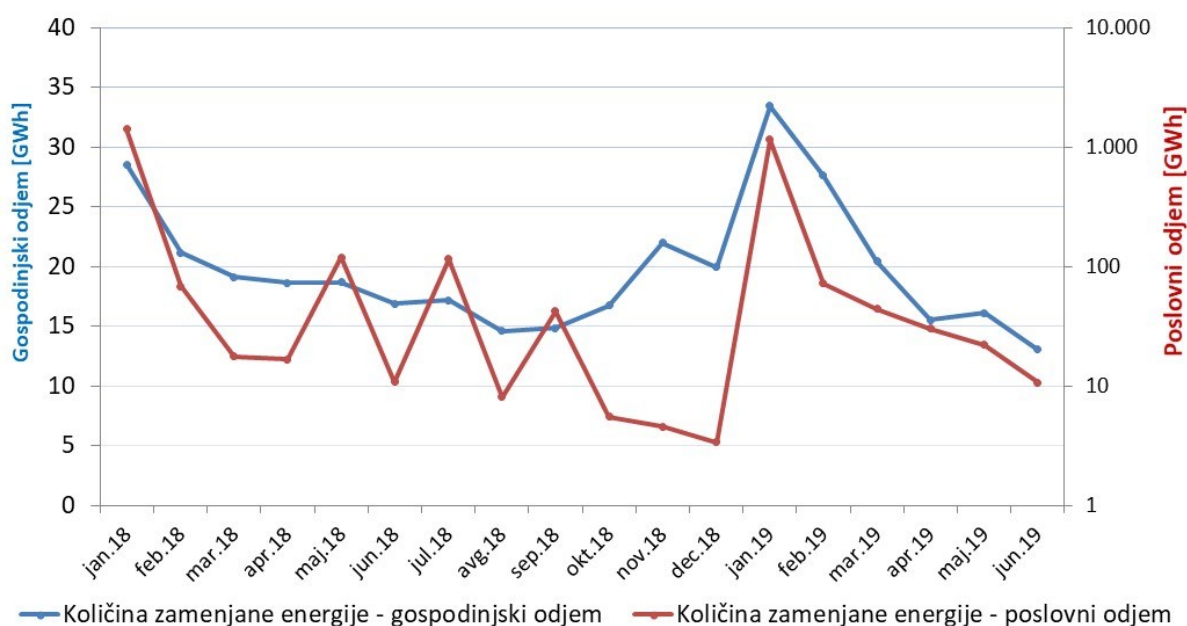

Slika 17: Dinamika števila menjav dobavitelja v letu 2017 in v prvem polletju 2018 glede na tip odjema
Vira: SODO, agencija

Povečano število menjav pri poslovnih odjemalcih v začetku leta je sicer običajno, saj večinoma potečejo sklenjene pogodbe o dobavi. Na sliki 17 lahko vidimo, da je bilo januarja 2019 večje število menjav dobavitelja kot v januarju leta 2018, število menjav v preostalih mesecih leta 2019 pa je manjše kot januarja. Maja leta 2018 se je število menjav občutno povečalo in odstopalo od mesečnega povprečja, v letu 2019 pa ni bilo občutnega povečanja menjav v posameznem mesecu.

Graf na sliki 18 prikazuje trend gibanja količine zamenjane energije v obdobju od januarja 2018 do junija 2019.

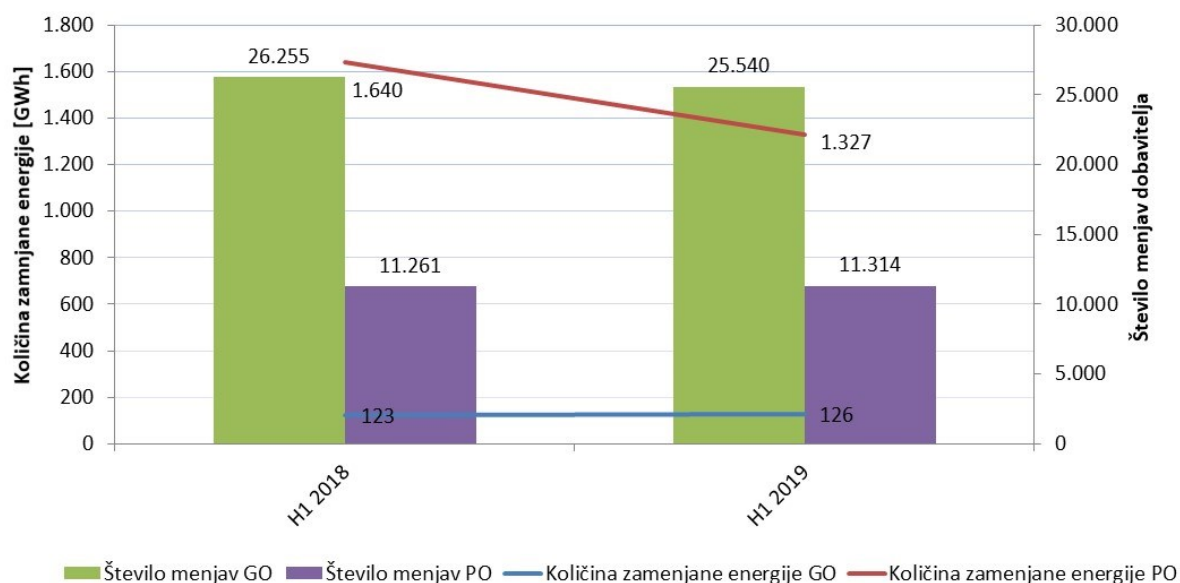

Slika 18: Količine zamenjane energije glede na tip odjema
Vira: SODO, agencija

Količine zamenjane energije so običajno tesno povezane s številom menjav dobavitelja. Kljub večjemu številu menjav v začetku leta 2019 v primerjavi z 2018 na segmentu poslovnega odjema pa so količine zamenjane energije večje v začetku leta 2018, kar je posledica zamenjave dobavitelja večjih odjemalcev električne energije (proizvodna podjetja).

Slika 19 kaže, da so v primerjavi s 1. polletjem 2018 količine zamenjane energije pri poslovnih odjemalcih v 1. polletju 2019 manjše kljub nekoliko večjemu številu menjav dobavitelja.

Pri gospodinjstvih so kljub manjšemu številu menjav v prvem polletju leta 2019 v primerjavi z istim obdobjem 2018 tudi zamenjane količine električne energije večje.

Slika 19: Količine zamenjane energije glede na tip odjema v letu 2018 in v prvem polletju 2019

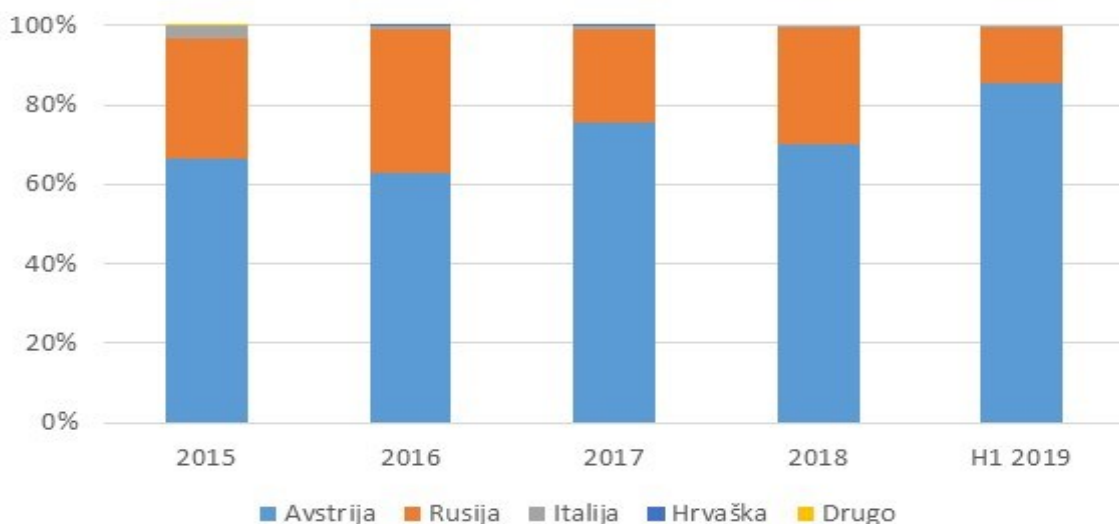
Vira: SODO, agencija

3 ZEMELJSKI PLIN

3.1 Veleprodajni trg

Slovenija nima lastnih virov zemeljskega plina, skladišč zemeljskega plina ali terminalov za utekočinjen zemeljski plin, zato slovenski veleprodajni trg predstavlja večinoma bilateralni nakup in prodajo zemeljskega plina med udeleženci na trgu. Le-ti uvažajo zemeljski plin preko prenosnih sistemov iz sosednjih držav, ki imajo svoje vire zemeljskega plina ali vzpostavljena trgovalna vozlišča. Slovenski veleprodajni trg se lahko po prenosnem omrežju oskrbuje s plinom iz Avstrije, Hrvaške in Italije.

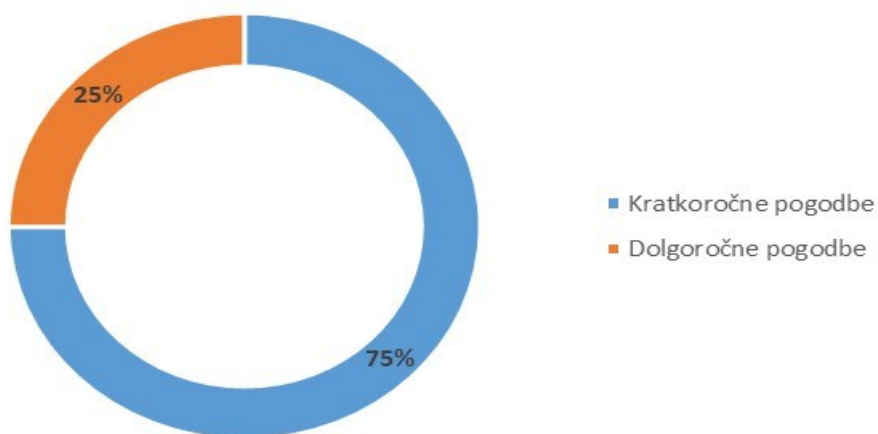
Kot lahko vidimo na sliki 20, slovenski trgovci in dobavitelji največ plina uvozijo iz Avstrije, kjer na plinskem vozlišču v Baumgartnu in avstrijskih skladiščih tudi nabavijo največje količine plina. Uvoz iz Avstrije je v 1. polletju 2019 predstavljal 85 % celotnega uvoza zemeljskega plina v Slovenijo, kar je največ v opazovanem obdobju. Delež uvoza zemeljskega plina iz Rusije se je v tem obdobju občutno zmanjšal, kar je posledica liberalizacije zadevnega trga in ugodnih cen zemeljskega plina na plinskem vozlišču v Baumgartnu. Zaradi neugodnih cenovnih razlik dobavitelji v opazovanem obdobju niso uvažali plina iz sosednje Italije in Hrvaške, iz česar je možno sklepati, da so bile nabavne cene plina v teh dveh državah višje kot v Avstriji.

Slika 20: Viri zemeljskega plina v obdobju 2015 – 1. polletje 2019

Vir: agencija

V zadnjih letih smo na trgu opažali zmanjšanje števila dolgoročnih pogodb, sklenjenih neposredno s proizvajalci zemeljskega plina iz Rusije. Dolgoročne pogodbe so zamenjale kratkoročne pogodbe, ki jih tržni udeleženci sklenejo na plinskih vozliščih, borzah in drugih točkah v EU. V letu 2018 je bilo skoraj 39 % zemeljskega plina kupljenega na podlagi dolgoročnih pogodb, v 1. polletju 2019 pa se je ta delež zmanjšal na 25 %.

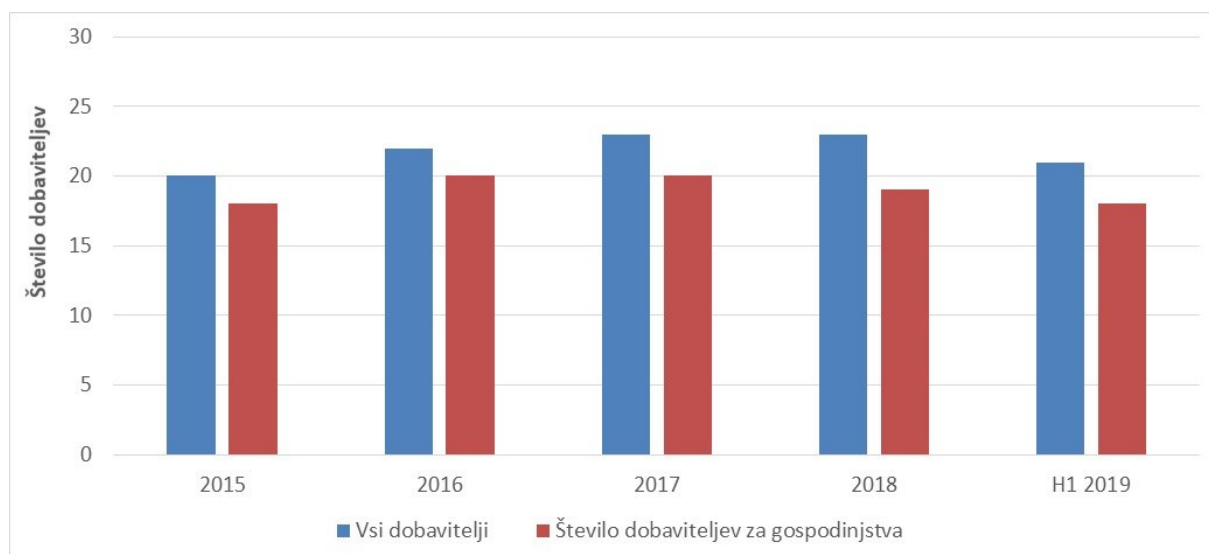
Slika 21: Struktura uvoženega plina glede na ročnost sklenjenih pogodb
Vir: agencija

Tržni deleži, HHI ter indeksa stopnje koncentracije (CR3 in CR5) veleprodajnega trga z zemeljskim plinom niso prikazani, ker konsolidacija prejetih podatkov v času priprave tega poročila še ni bila zaključena.

3.2 Maloprodajni trg

Na maloprodajnem trgu v Sloveniji je bilo v prvih šestih mesecih leta 2019 dejavnih 21 dobaviteljev zemeljskega plina, ki so na podlagi sklenjenih dobavnih pogodb dobavljali zemeljski plin gospodinjstvom in poslovnim odjemalcem, priključenim na distribucijski sistem. V tem obdobju je bilo po podatkih dobaviteljev vsem odjemalcem dobavljenih 5.140.082 MWh zemeljskega plina.

V letu 2019 na trgu nista več prisotna dva dobavitelja, ki sta dobavljala zemeljski plin gospodinjstvom in poslovnim odjemalcem. Dobavitelj Petrol je pripojil dobavitelja Petrol Energetika, dobavitelj Adriaplin pa je izvedel pripojitev dobavitelja Mestni plinovodi.

Slika 20: Gibanje števila dobaviteljev zemeljskega plina na maloprodajnem trgu v Sloveniji v obdobju od leta 2015 do 1. polletja 2019
Vir: agencija

Odjemalci lahko izbirajo med ponudbami vseh dobaviteljev, ki ponujajo zemeljski plin v njihovi lokalni skupnosti. Na trgu nastopajo tudi dobavitelji zemeljskega plina, ki odjemalcem dobavljajo plin le v lokalnih skupnostih, v katerih pod okriljem iste družbe izvajajo tudi dejavnost distribucije zemeljskega plina.

Odjemalci plačajo dobavljeni zemeljski plin na podlagi dejansko porabljene količine, merjene z ustreznimi števci, oziroma na podlagi metodologije za določitev količin odjema značilnih odjemalcev v primerih, ko operater ne razpolaga z odčitkom merilne naprave.

Na maloprodajnem trgu zemeljskega plina je bila v 1. polletju 2019 organizirana akcija skupinskega nakupa zemeljskega plina (akcija Zveze potrošnikov Slovenije – Zamenjaj in prihrani ⁵), ki je v preteklosti občutno povečala število menjav dobavitelja in posledično finančne prihranke odjemalcev. Tudi na tem segmentu trga omenjena akcija ni dosegla želenega učinka, saj je bilo število menjav nizko.

Tudi sicer agencija na trgu z zemeljskim plinom zaznava majhno število ponudb za odjemalce. Veliko število dobaviteljev ponuja svojim odjemalcem samo ponudbe na podlagi rednih cenikov⁶ oz. osnovno ponudbo in v posameznih obdobjih v letu ne ponuja akcijskih ali paketnih ponudb, katerih veljavnost je omejena in katerih cena velja določeno obdobje. Značilnost akcijskih in paketnih ponudb je, da so lahko omejene na specifičen krog odjemalcev ter praviloma vsebujejo pogodbene kazni, če odjemalec predčasno odstopi od

⁵ <https://www.zps.si/index.php/zamenjaj-in-prihrani/zamenjaj-in-prihrani-3/9463-znizajmo-racun-za-elektriko-in-plin-zamenjaj-in-prihrani-3>

⁶ Ponudba dobave zemeljskega plina brez posebnih pogojev glede časovne vezave ali pogodbenih kazni skladno s 33. točko 36. člena EZ-1

pogodbe. Dobavitelji morajo ponudbe za gospodinske in male poslovne odjemalce objavljati na svojih spletnih straneh.

Na spletni strani agencije je bila uporabnikom v okviru primerjalnih storitev skupne kontaktne točke omogočena primerjava stroškov oskrbe z zemeljskim plinom le za redne ponudbe. Na podlagi sprememb EZ-1, ki so bile sprejete junija 2019, je agencija ponovno pridobila pooblastila, da lahko primerja vse cenike za dobavo energije gospodinskim in malim poslovnim odjemalcem, ne le rednih cenikov, kar bo omogočilo primerjavo vseh ponudb, ki jih dobavitelji ponujajo svojim odjemalcem na maloprodajnem trgu.

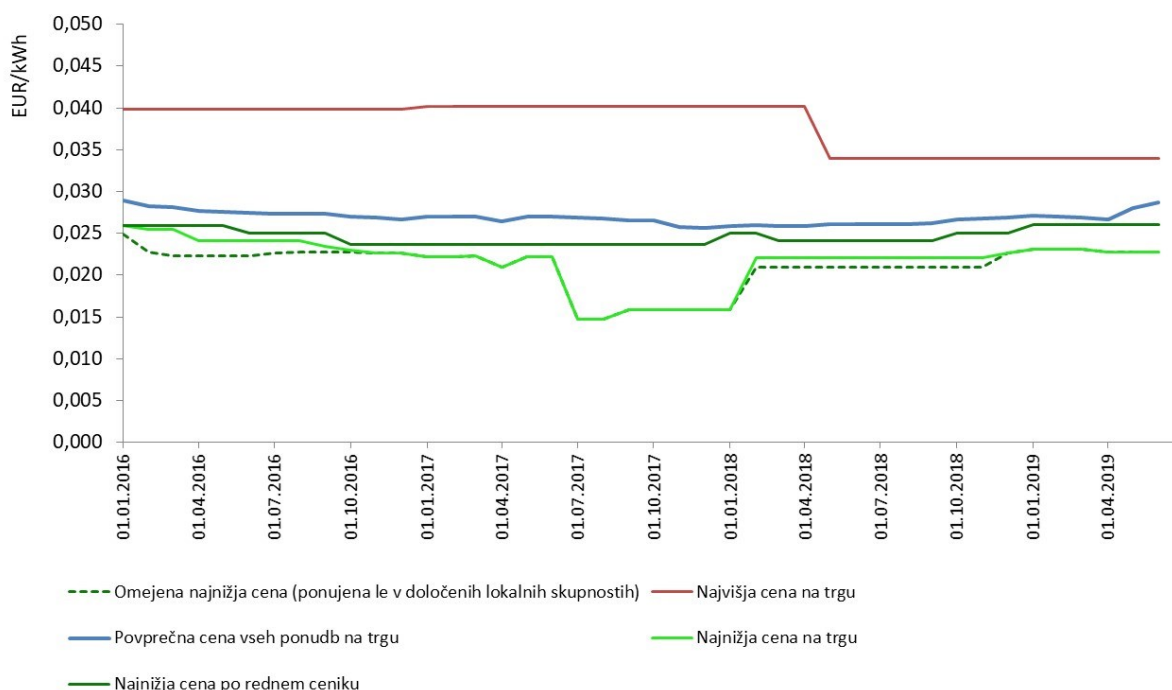
3.2.1 Cene zemeljskega plina na maloprodajnem trgu

Maloprodajni indeks cen

Agencija spremlja cene na maloprodajnem trgu za gospodinske odjemalce in določa maloprodajne indekse cen (MPI). MPI temelji na najcenejši, vsem odjemalcem dostopni ponudbi na trgu, ki odjemalcu omogoča zamenjavo dobavitelja v vsakem času brez pogodbenih kazni.

Slika 21 prikazuje trend gibanja naslednjih cen za značilnega gospodinskega odjemalca:

- omejena najnižja cena (ponujena le v določenih lokalnih skupnostih),
- najnižja cena na trgu,
- najnižja cena po rednem ceniku,
- povprečna cena vseh ponudb na trgu in
- najvišja cena na trgu.

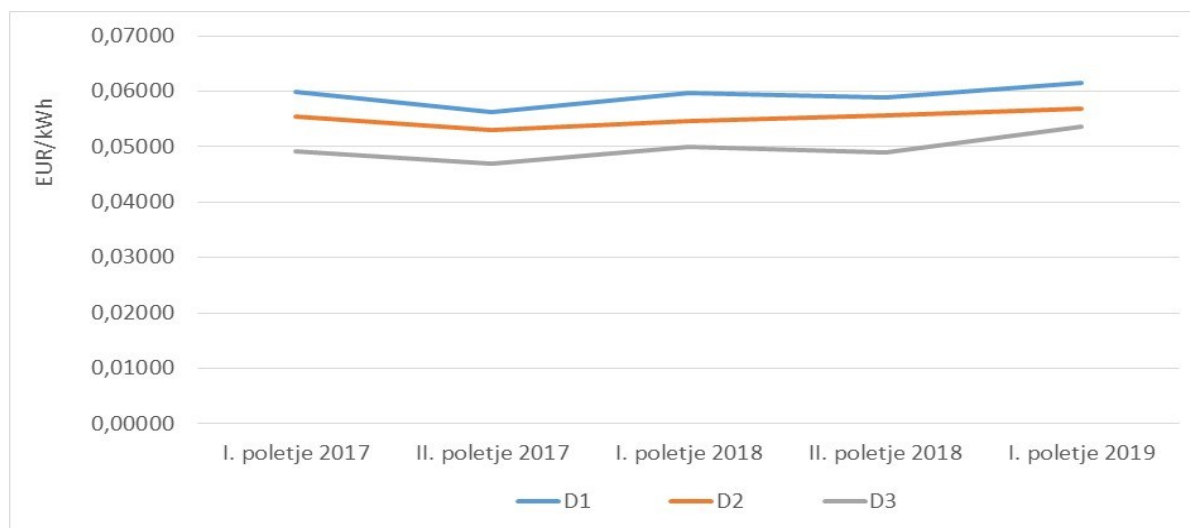
Slika 21: Maloprodajni indeks cen in nekatere značilne cene zemeljskega plina brez omrežnine, dajatev in DDV v obdobju od leta 2016 do 1. polletja 2019

Vir: agencija

Leto 2018 je zaznamovalo zvišanje posameznih cen za odjemalce na trgu. V 1. polletju 2019 večjih sprememb cen v ponudbah dobaviteljev nismo zaznali. Najvišja cena na trgu že od meseca maja 2018 ohranja isto vrednost. Od januarja do marca 2019 je najnižjo ceno na trgu, ki je bila dostopna v vseh lokalnih skupnostih, ponujal dobavitelj RWE, od aprila do junija pa Petrol. Omenjena dobavitelja zemeljski plin ponujata odjemalcem v vseh lokalnih skupnostih, zato je omejena najnižja cena, ki bi lahko bila ponujena samo v določenih lokalnih skupnostih, enaka. Tudi najnižja cena po rednem ceniku se ni pomembno spremenila (v januarju se je cena zvišala za 4 %) in je nato čez celotno opazovano obdobje ohranjala isto raven. Povprečna cena se v letu 2019 ni pomembno spremenila, saj sta bili najnižja in najvišja cena na trgu konstantni.

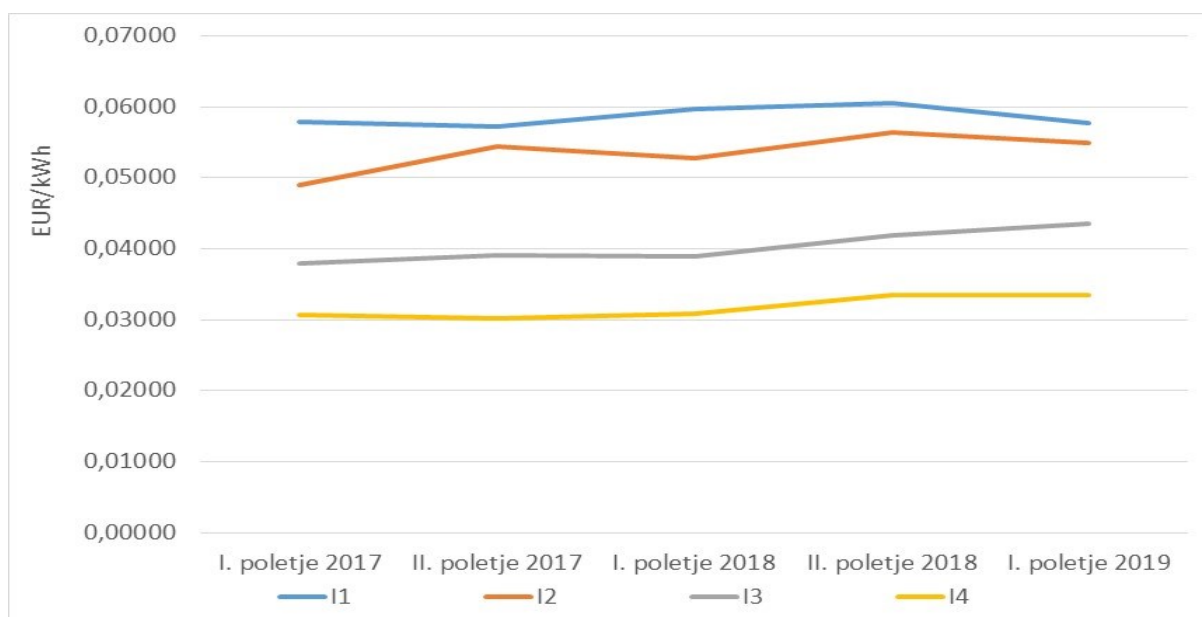
Primerjalna analiza cen za značilne vrste odjema v Sloveniji

Slika 22 prikazuje gibanje cene zemeljskega plina z vsemi davki in dajatvami za gospodinske odjemalce v obdobju 2017 – 1. polletje 2019. V primerjavi z letom 2018 so se cene zvišale za vse porabniške skupine. Največje zvišanje cen beležimo za porabniško skupino D3, saj so se cene zvišale za skoraj 10 %.

Slika 22: Končne cene zemeljskega plina za gospodinske odjemalce v Sloveniji z vsemi davki in dajatvami v obdobju od leta 2017 do 1. polletja 2019
Vir: SURS

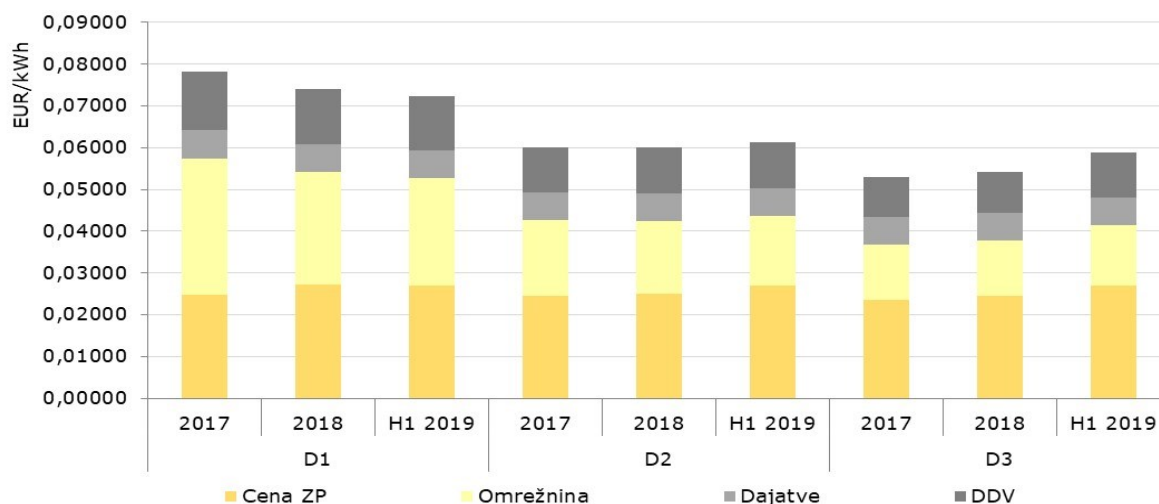
Slika 23 prikazuje gibanje cene zemeljskega plina z vsemi davki in dajatvami za poslovne odjemalce v obdobju 2017 – 1. polletje 2019. V primerjavi z letom 2018 so se cene znižale za vse porabniške skupine, z izjemo skupine I3. V tej se je cena zvišala za 3,8 %. Največje znižanje cene beležimo za porabniško skupino I1, za katero se je cena znižala za 4,6 %.

Slika 23: Končne cene zemeljskega plina za poslovne odjemalce v Sloveniji z vsemi davki in dajatvami v obdobju od leta 2017 do 1. polletja 2019
Vir: SURS

Struktura končne cene oskrbe z zemeljskim plinom

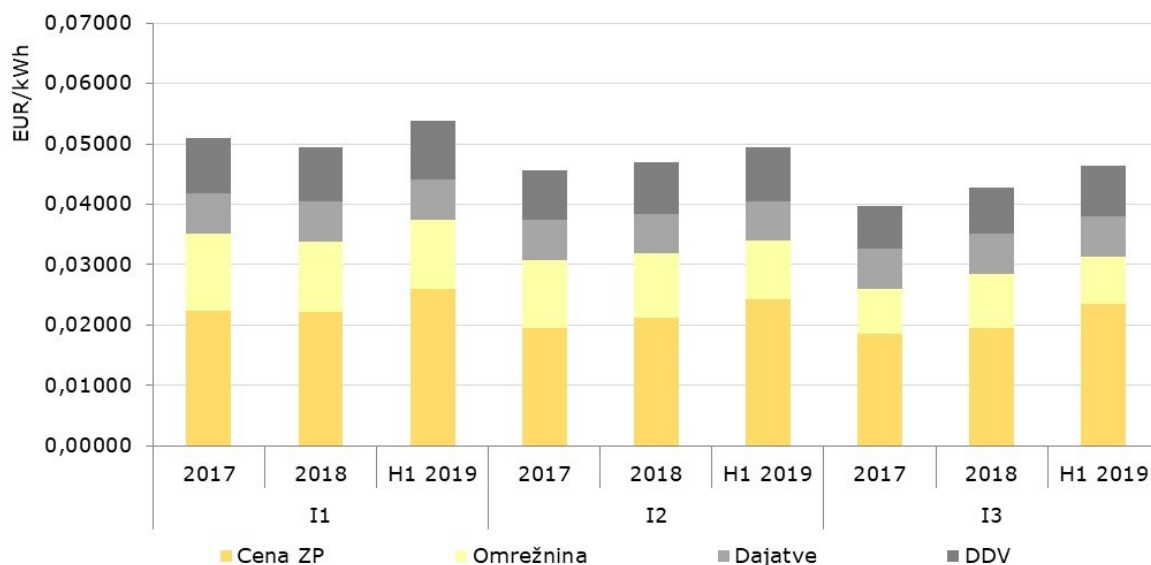
Na slikah 24 in 25 je prikazana struktura končne cene za značilne gospodinjske in poslovne odjemalce, priključene na distribucijske sisteme v obdobju 2017 – 1. polletja 2019.

Slika 24: Struktura končne cene zemeljskega plina za gospodinjske odjemalce v obdobju od leta 2017 do 1. polletja 2019
Vir: podatki dobaviteljev

Deleži prispevkov cen posameznih komponent cene h končni ceni zemeljskega plina za gospodinjske odjemalce se v opazovanem obdobju niso bistveno spremenili. Končna cena plina se je zvišala za odjemne skupine D2 in D3, znižala pa za odjemno skupino D1. Za skupino D1 se je nekoliko znižala cena omrežnine, za skupino D3, kjer je zvišanje cene najbolj opazno, pa sta se zvišali ceni energenta in omrežnine.

Slika 25: Struktura končne cene zemeljskega plina za poslovne odjemalce v obdobju od leta 2017 do 1. polletja 2019

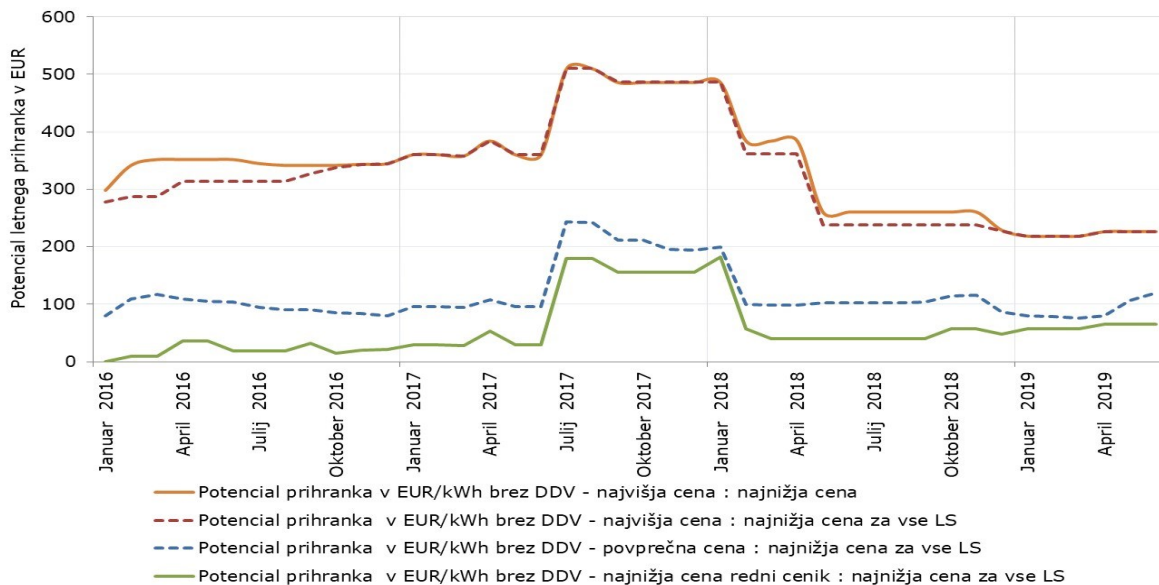
Vir: podatki dobaviteljev

Pri poslovnih odjemalcih ima cena energenta prevladujoči vpliv. Deleži prispevkov posameznih komponent cene v končni ceni so se spremenili. Za vse porabniške skupine se je zvišala cena energenta. Za skupino I3 cena energenta presega polovico vrednosti končne cene. Omrežnina se je znižala za vse porabniške skupine, kar pa zaradi manjšega deleža v strukturi končne cene ni preprečilo zvišanja končnih cen za vse porabniške skupine.

Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja oziroma produkta storitve dobave zemeljskega plina

Z menjavo dobavitelja lahko vsako gospodinjstvo ali pravna oseba zmanjša svoj letni strošek za zemeljski plin, uskladi in izboljša pogodbeno razmerja z dobaviteljem ter tako pridobi dodatne ugodnosti. V mesecih, ko je poraba plina največja, lahko odjemalci dosegajo visoke prihranke, če so oskrbovani na podlagi ponudbe dobavitelja zemeljskega plina z bistveno nižjo ceno.

Slika 26 prikazuje gibanje potencialnih prihrankov za odjemalca z letnim odjemom 20.000 kWh.

Slika 26: Potencialni prihranki stroškov oskrbe v primeru zamenjave produkta dobave pri značilnem gospodinjstvem odjemalcu v obdobju od leta 2016 do 1. polletja 2019

Vir: agencija

Potencialni letni prihranek pri menjavi produkta z najnižjo ceno po rednem ceniku s produktom z najnižjo ceno na trgu se je v 1. polletju 2019 gibal med 58 in 66 evrov. V primerjavi z letom 2018 se je nekoliko zvišal, vendar pomembno ne odstopa od potencialnega letnega prihranka v letu 2018.

Potencialni letni prihranek pri menjavi dobavitelja s produktom dobave z najvišjo ceno z dobaviteljem s produktom dobave z najnižjo ceno, ki je dostopna v vseh lokalnih skupnostih, se je v 1. polletju 2019 gibal med 218 in 226 evri. Je identičen kot potencialni prihranek med razliko najvišje in najnižje cene na trgu, saj je najnižjo ceno na trgu zagotavljal dobavitelj, ki oskrbuje odjemalce v vseh lokalnih skupnostih. V primerjavi z letom 2018 se je potencialni prihranek znižal. Predvsem v začetku leta 2018 je potencialni prihranek znašal skoraj 500 evrov, saj je bila na trgu izjemno ugodna ponudba za odjemalce, ki pa se je kasneje zvišala, zato se je potencialni letni prihranek zmanjšal.

Pri zamenjavi ponudbe na podlagi povprečne cene je potencialni letni prihranek znašal med 76 in 120 evri.

3.2.2 Učinkovitost trga

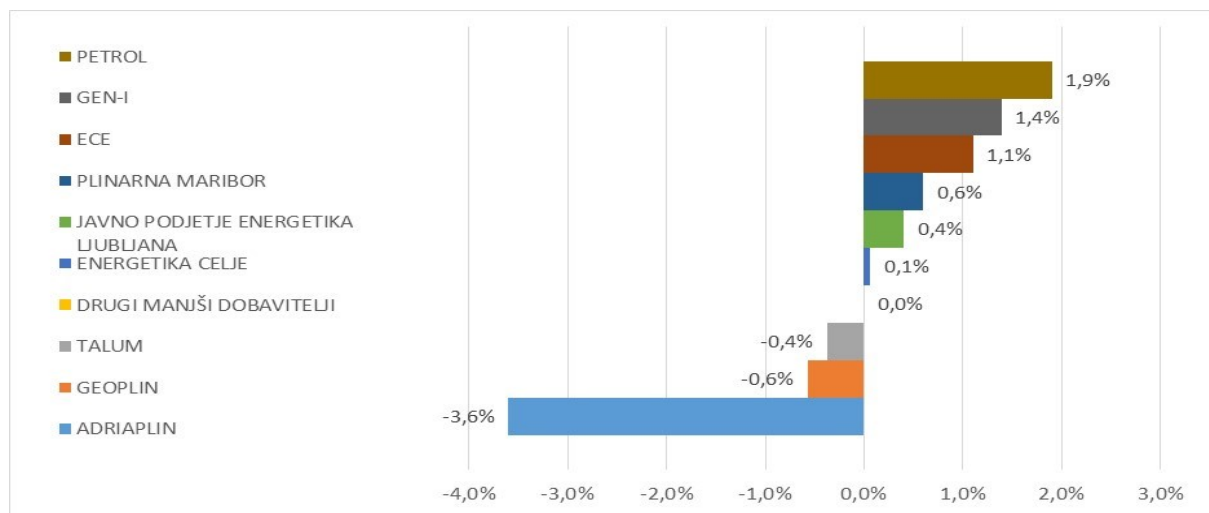
Monitoring učinkovitosti in konkurenčnosti maloprodajnega trga z zemeljskim plinom se izvaja na podlagi kontinuiranega zbiranja podatkov, ki jih zavezanci za poročanje (dobavitelji) pošiljajo agenciji.

Tabela 9 prikazuje tržne deleže dobaviteljev vsem končnim odjemalcem na maloprodajnem trgu z zemeljskim plinom v Sloveniji.

Dobavitelj	Tržni delež
GEOPLIN	43,1 %
GEN-I	11,6 %
JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA	10,7 %
ADRIAPLIN	9,7 %
PETROL	9,1 %
PLINARNA MARIBOR	6,6 %
ECE	2,0 %
TALUM	1,9 %
ENERGETIKA CELJE	1,5 %
DRUGI MANJŠI DOBAVITELJI	3,8 %
Skupna	100,0 %
HHI maloprodajnega trga	2.354

Tabela 9: Tržni deleži in HHI na maloprodajnem trgu z zemeljskim plinom
Vir: agencija

HHI kaže, da gre za visoko koncentriran maloprodajni trg (HHI je več kot 1.800). Konec 1. polletja 2019 je vrednost HHI znašala 2.354 in se je v primerjavi z letom 2018 zmanjšala (HHI je znašal 2.410). V zadnjih letih na tem segmentu trga beležimo zmanjševanje vrednosti HHI, kar kaže na postopno krepitev konkurence. V obdobju od leta 2014 do konca 1. polletja 2019 se je namreč vrednost HHI na maloprodajnem trgu zmanjšala za več kot 1.000 točk. Vendar je kljub zmanjševanju vrednosti HHI koncentracija trga visoka, kar zaradi morebitnih zlorab tržne moči zahteva od pristojnih organov podrobno spremljanje dogajanja.

Slika 27: Sprememba tržnih deležev na trgu končnih odjemalcev v 1. polletju 2019 glede na leto 2018
Vir: agencija

Kot lahko vidimo s slike 27, sta največji tržni delež glede na leto 2018 pridobila Petrol in GEN-I. Največji tržni delež je izgubil Adriaplin.

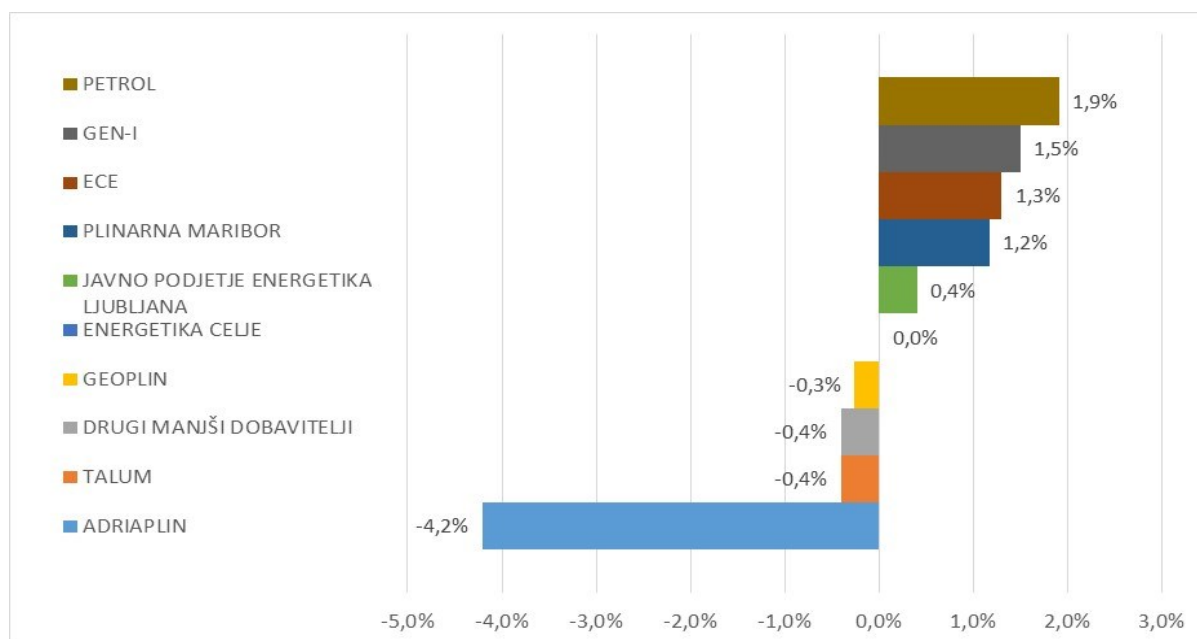
Tržne deleže dobaviteljev zemeljskega plina na tržnem segmentu maloprodajnega trga poslovnih odjemalcev v 1. polletju 2019 prikazuje tabela 10.

Dobavitelj	Tržni delež
GEOPLIN	49,2 %
GEN-I	9,9 %
ADRIAPLIN	9,5 %
PETROL	8,8 %
JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA	8,1 %
PLINARNA MARIBOR	6,5 %
TALUM	2,2 %
ECE	2,1 %
ENERGETIKA CELJE	1,1 %
DRUGI MANJŠI DOBAVITELJI	2,7 %
Skupna	100,0 %
HHI maloprodajnega trga	2.815

Tabela 10: Tržni deleži in HHI dobaviteljev na maloprodajnem trgu z zemeljskim plinom vsem poslovnim odjemalcem

Vir: agencija

HHI kaže, da gre za visoko koncentriran maloprodajni trg (HHI je več kot 1.800). Konec 1. polletja 2019 je vrednost HHI znašala 2.815 in se je v primerjavi z letom 2018 zmanjšala (HHI je znašal 2.865). Tudi na tem segmentu trga v zadnjih letih beležimo postopno zmanjševanje vrednosti HHI in posledično krepitev konkurence.

Slika 28: Sprememba tržnih deležev na trgu poslovnih odjemalcev v 1. polletju 2019 glede na leto 2018

Vir: agencija

Na tem segmentu maloprodajnega trga sta svoj tržni delež v 1. polletju 2019 v primerjavi s predhodnim letom najbolj povečali družbi Petrol in GEN-I, največ tržnega deleža pa je izgubil Adriaplin.

Tržne deleže dobaviteljev zemeljskega plina na tržnem segmentu maloprodajnega trga gospodinjskih odjemalcev v 1. polletju 2019 prikazuje tabela 11.

Dobavitelj	Tržni delež
JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA	29,5 %
GEN-I	24,2 %
ADRIAPLIN	11,1 %
PETROL	10,6 %
PLINARNA MARIBOR	7,1 %
ENERGETIKA CELJE	4,5 %
DOMPLAN	3,6 %
ISTRABENZ PLINI	2,0 %
ECE	1,3 %
ENERGIJA PLUS	1,1 %
DRUGI MANJŠI DOBAVITELJI	4,9 %
Skupna	100,0 %
HHI maloprodajnega trga gospodinjskih odjemalcev	1.807

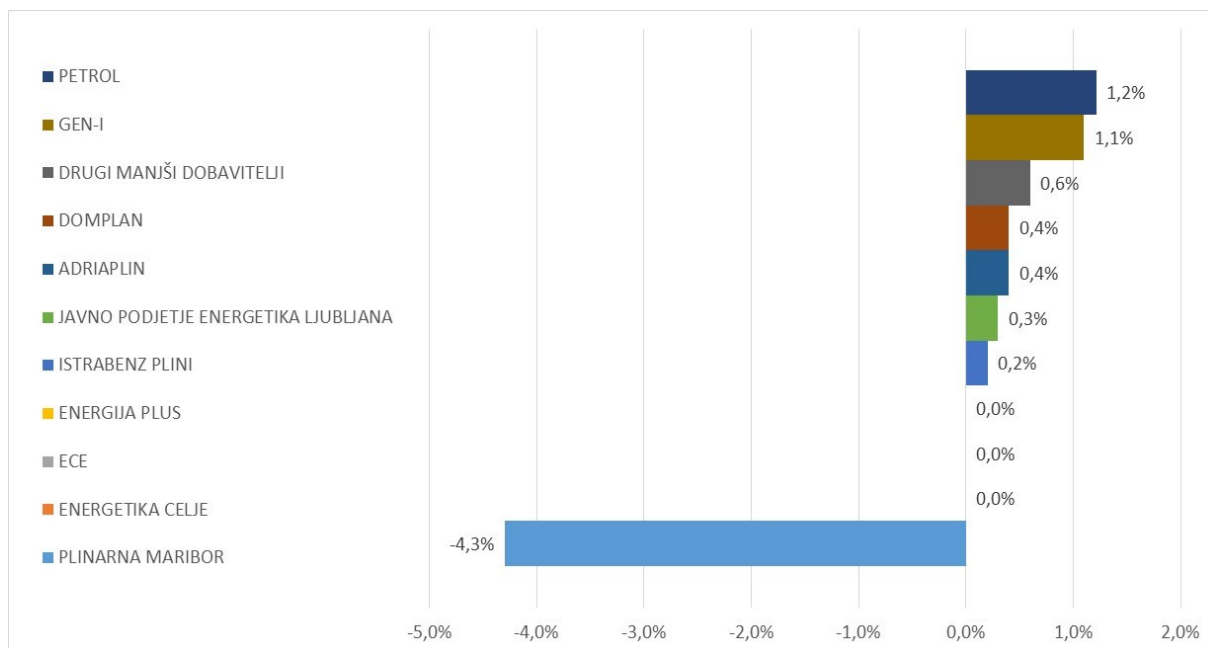
Tabela 11: Tržni deleži in HHI dobaviteljev na maloprodajnem trgu z zemeljskim plinom vsem gospodinjskim odjemalcem

Vir: agencija

HHI kaže, da gre za visoko koncentriran maloprodajni trg (HHI je več kot 1800). HHI se je v primerjavi z letom 2018, ko je znašal 1.775, povečal. Sicer je bila vrednost HHI konec leta 2017 1.698 točk, kar pomeni, da se konkurenčnost trga zmanjšuje. Zadevni trg je tako presegel mejo visoke tržne koncentracije, kar bo od pristojnih organov zahtevalo pozornejše spremljanje razmer na njem.

Tržni delež dveh največjih dobaviteljev (CR3) je znašal več kot 60 %. Največji tržni delež na tem segmentu je imel dobavitelj JP Energetika Ljubljana, sledita GEN-I in Adriaplin.

Na tem segmentu maloprodajnega trga sta svoj tržni delež v 1. polletju 2019 v primerjavi s predhodnim letom najbolj povečali družbi Petrol in GEN-I, največ tržnega deleža pa je izgubila Plinarna Maribor.

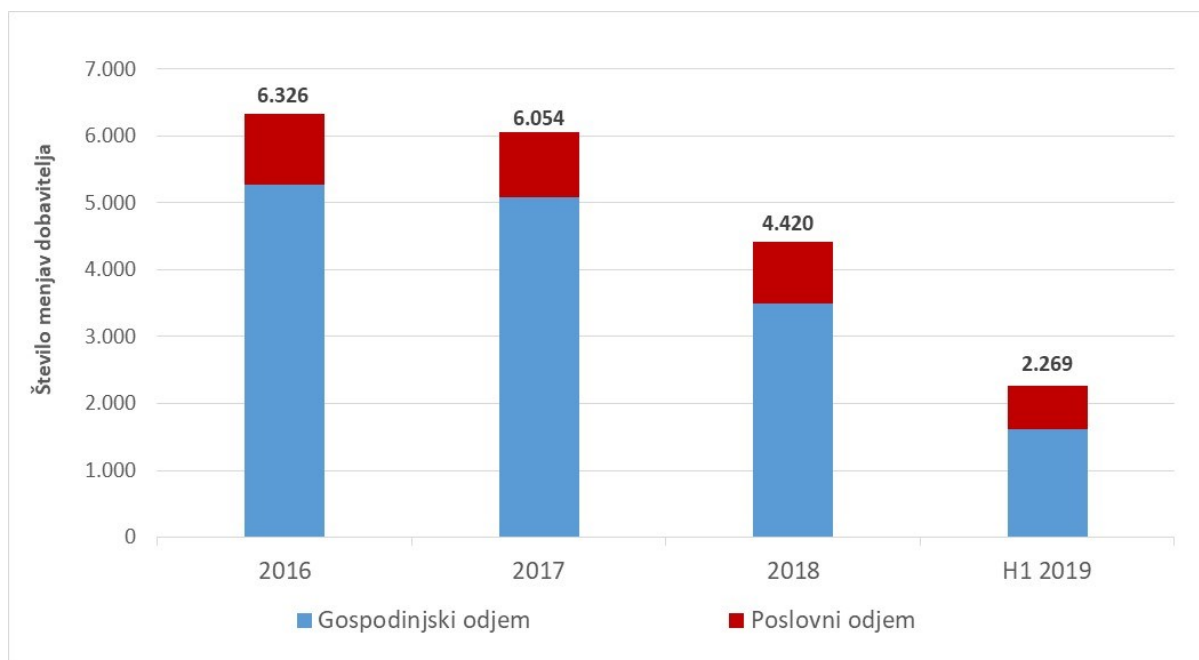
Slika 29: Sprememba tržnih deležev na trgu gospodinjstskih odjemalcev v 1. polletju 2019 glede na leto 2018

Vir: agencija

3.2.3 Menjave dobavitelja

V prvih šestih mesecih leta 2019 je dobavitelja zemeljskega plina zamenjalo 2.269 odjemalcev, priključenih na distribucijsko omrežje, in sicer 1.612 gospodinjstskih in 657 poslovnih odjemalcev. V povprečju je mesečno dobavitelja zemeljskega plina zamenjalo 269 gospodinjstskih in 110 poslovnih odjemalcev. Leta 2018 je v prvih šestih mesecih menjavo dobavitelja opravilo 2.761 odjemalcev. Na sliki 30 je prikazan trend gibanja skupnega števila menjav glede na tip odjema od leta 2016.

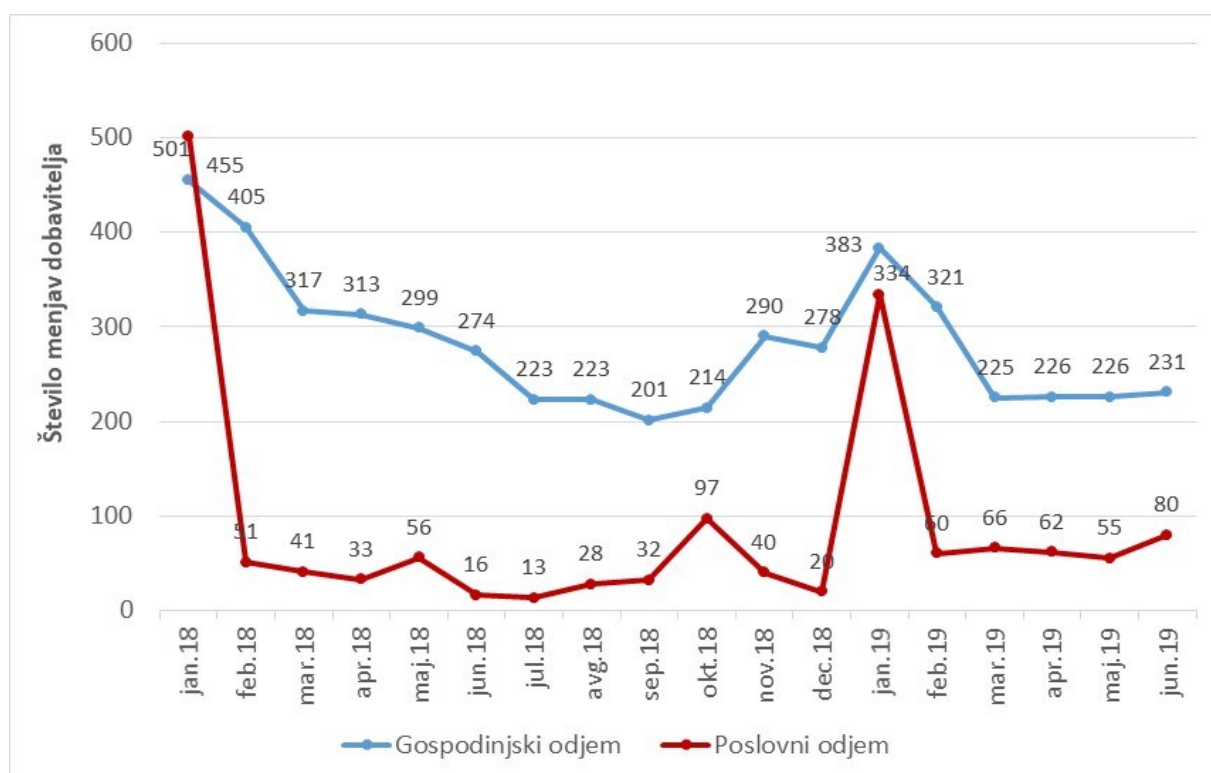
V 1. polletju 2019 na maloprodajni trg z zemeljskim plinom ni vstopil noben nov dobavitelj.

Slika 30: Gibanje števila menjav dobavitelja v obdobju 2016 – 1.polletje 2019
Vir: agencija

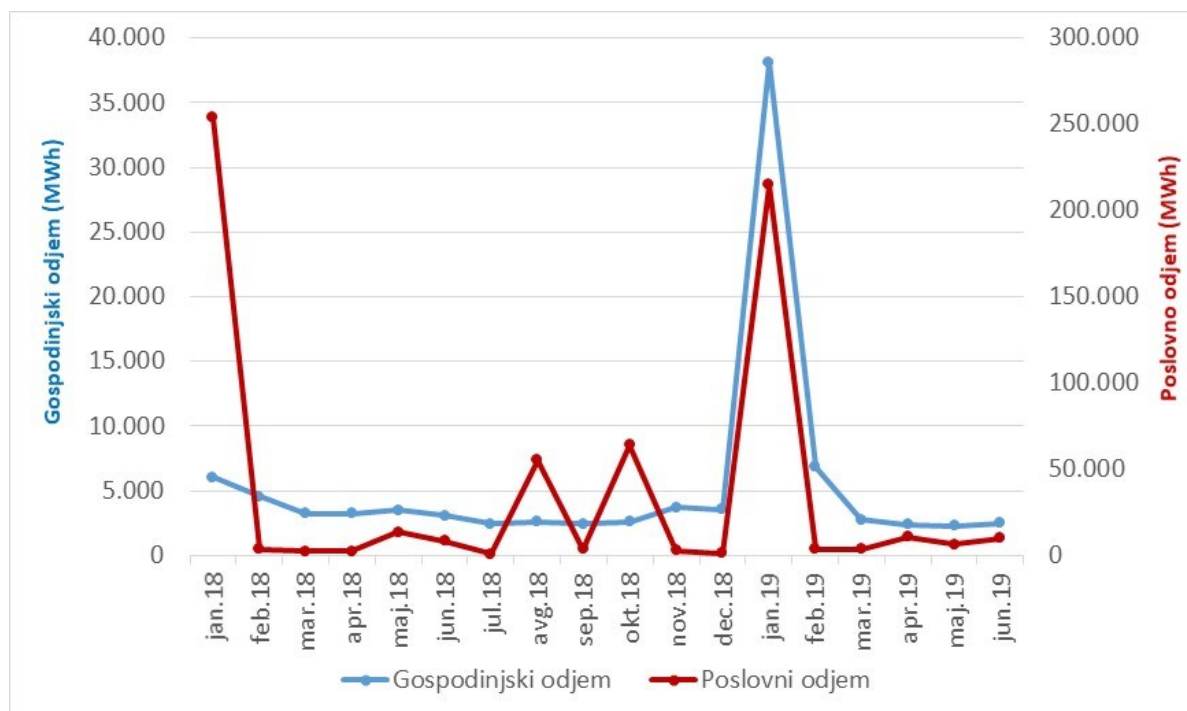
Na sliki 31 lahko vidimo, da je število menjav dobavitelja pri gospodinjstvih odjemalcih največje v januarju. V mesecu februarju se je število menjav zmanjšalo, v preostalih mesecih pa je bilo število menjav skoraj identično in nekoliko pod mesečnim povprečjem. Na sliki 31 lahko vidimo, da je število menjav dobavitelja v posameznih mesecih leta 2018 občutno večje kot v letu 2019.

Povečano število menjav pri poslovnih odjemalcih v začetku leta je sicer običajno, saj večinoma potečejo sklenjene pogodbe o dobavi. Na sliki 31 lahko tudi vidimo, da je bilo januarja 2019 manjše število menjav dobavitelja kot v januarju leta 2018. V preostalih mesecih pa je bilo večje število menjav v letu 2019. Kljub temu je bilo skupno število menjav dobavitelja v 1. polletju 2019 v primerjavi z istim obdobjem leta 2018 za 18 % nižje.

Slika 31: Dinamika števila menjav dobavitelja glede na tip odjema v letih 2018 in 1. polletju 2019
Vir: agencija

Graf na sliki 32 prikazuje trend gibanja količine zamenjanega zemeljskega plina v obdobju od januarja 2018 do junija 2019.

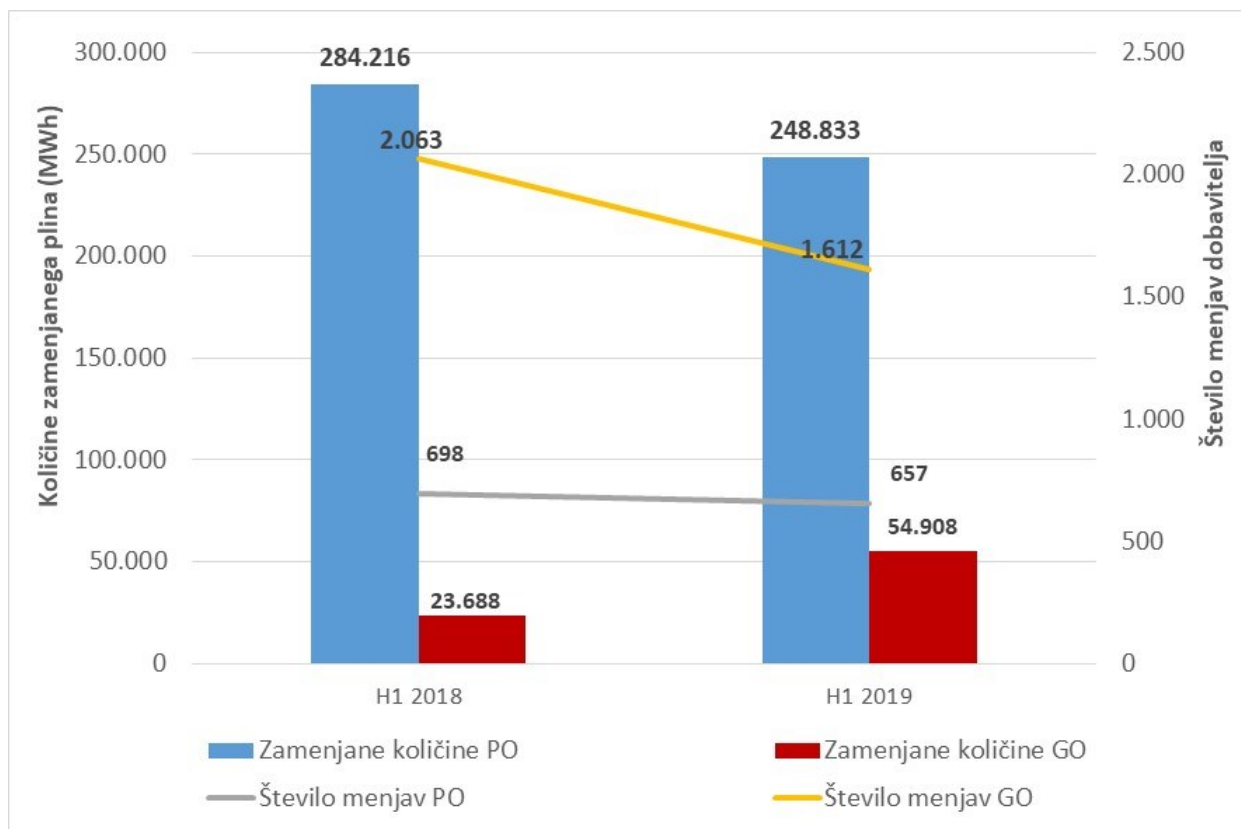

Slika 32: Količine zamenjanega plina glede na tip odjema v letu 2018 in 1. polletju 2019
Vir: agencija

Kot lahko vidimo na sliki 32, je bila količina zamenjanega plina na segmentu gospodinjanskega odjema neprimerno višja v januarju 2019 kot v januarju 2018 in to kljub manjšemu številu menjav dobavitelja. To je posledica zamenjave dobavitelja velikih gospodinjstev, kar je občutno povečalo količine zamenjane energije. Količine zamenjanega plina na segmentu poslovnega odjema so večje v januarju 2018, saj je bilo tudi več menjav.

Slika 33 kaže, da so v primerjavi s 1. polletjem 2018 količine zamenjanega plina pri gospodinjstvih odjemalcih v prvem polletju 2019 večje kljub manjšemu številu menjav dobavitelja. Pri poslovnih odjemalcih so zaradi manjšega števila menjav v prvem polletju leta 2019 v primerjavi z istim obdobjem 2018 tudi zamenjane količine zemeljskega plina manjše.

Slika 33: Količine zamenjanega plina glede na tip odjema ter število menjav dobavitelja glede na tip odjema v 1. polletju 2018 in 1. polletju 2019
Vir: agencija